

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO
MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Bibliotekos pažangai

Bibliotekų vadovų apklausa *(2 instrumentas)*

UŽSAKOVAS:

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

ATLIKĖJAS:

UAB "RAIT"

Naugarduko g. 68B, Vilnius

Tel: +370 5 2691247

Faks: +370 5 2691248

El. paštas: info@rait.lt

ATASKAITĄ RENGĖ:

Projekto vadovas: Gintaras Šumskas

Asistentė: Lina Matonytė

Vilnius
2010 m.

TURINYS

i. Diagramų sąrašas.....	3
ii. Santrauka.....	5
1. Tyrimo pristatymas.....	10
1.1 Bibliotekų vadovų apklausa.....	10
1.1.1 Tikslai ir uždaviniai	10
1.1.2 Poveikio matavimo rodikliai	10
1.1.3 Tyrimo metodologija	11
1.2 Metodologinės pastabos.....	12
1.3 Apklaustųjų demografiniai bruožai.....	12
2. Materialinė bazė ir pagalba bibliotekoms.....	13
2.1 Biudžetas ir finansavimas.....	13
2.2 Bibliotekų teikiamų paslaugų ir materialinės bazės pokyčių vertinimas.....	14
2.3 Pagalba bibliotekininkams.....	16
2.3.1 Techninės priežiūros kokybės vertinimai	16
2.3.2 Metodinės pagalbos kokybės vertinimai.....	17
3. Viešos interneto prieigos plėtra bibliotekose	18
3.1 Viešos interneto prieigos skaičiaus pokyčiai	18
3.2 Planuojama viešos interneto prieigos vietų plėtra.....	19
3.3 Viešos interneto prieigos vietų plėtros prielaidos.....	21
3.4 Viešos interneto prieigos paslaugų teikimo trukdžiai.....	22
3.5 Planai atnaujinti viešos interneto prieigos vietų kompiuterinę techniką.....	23
4. Populiariausios bibliotekų paslaugos ir veiklos perspektyvos	26
4.1 Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Dabartinė situacija.....	26
4.2 Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Remiamos sritys	27
4.3 Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Ateities prognozės.....	29
4.4 Paslaugų populiarumas ir populiarinimas.....	30
5. Interneto turinio pasiūla ir nauda bendruomenei	32
5.1 Bibliotekų vadovų nuomonė apie viešos interneto prieigos teikiamą naudą bendruomenei.....	32
5.2 Interneto turinio pasiūla, naudojimas ir skatinimas.....	33
6. Bendrieji bibliotekininkų įgūdžiai, atstovavimas ir įvaizdis.....	35
6.1 Bendrieji bibliotekininkų įgūdžiai.....	35
6.2 Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai	37
6.2.1 Bendrieji bibliotekos atstovavimo įgūdžių vertinimai.....	37
6.2.2 Viešų interneto prieigų populiarinimo būdai	38
6.2.3 Ryšiai su socialiniais partneriais.....	39
6.3 Bibliotekų įvaizdis	42
7. Rezultatų apibendrinimas	45
Priedas A. Tyrimo klausimynas.....	47

i. Diagramų sąrašas

1 Diagrama. Apklaustų bibliotekų vadovų demografiniai bruožai.....	12
2 Diagrama. Prašome pasakyti, ar per 2009 m. Jūsų bibliotekos biudžetas padidėjo, sumažėjo ar liko toks pats?	13
3 Diagrama. Prašome pasakyti, ar per 2009 m. Jūsų bibliotekos biudžetas padidėjo, sumažėjo ar liko toks pats? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	14
4 Diagrama. Ar per 2009 m. nurodytų paslaugų teikimas ar materialinė bazė Jūsų vadovaujamos bibliotekose pablogėjo, nepakito ar pagerėjo?.....	14
5 Diagrama. Ar per 2009 m. nurodytų paslaugų teikimas ar materialinė bazė Jūsų vadovaujamos bibliotekose pablogėjo, nepakito ar pagerėjo? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	15
6 Diagrama. Paslaugų ir materialinės bazės vertinimų saldo.	16
7 Diagrama. Ar viešos prieigos kompiuteriams teikiamos techninės priežiūros kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama?	16
8 Diagrama. Ar teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	17
9 Diagrama. Ar teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama?	17
10 Diagrama. Ar teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	17
11 Diagrama. Ar per pastaruosius metus viešą interneto prieigą teikiančių vietų skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? Centrinės bibliotekos ir miestų filialai.....	18
13 Diagrama. Ar per pastaruosius metus viešą interneto prieigą teikiančių vietų skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? 2008 – 2010 m. palyginimas	19
14 Diagrama. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamoje centrinėje bibliotekoje ir/ar jos filialuose mieste?.....	19
15 Diagrama. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamos bibliotekos kaimo filialuose?.....	20
16 Diagrama. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamos bibliotekos miesto ir kaimo filialuose? 2008 – 2010 m. situacijos palyginimas	20
17 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausius veiksnius, kurie lemia Jūsų bibliotekos pajėgumus ar planus sukurti papildomas (naujas) viešos prieigos darbo vietas.....	21
18 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausius veiksnius, kurie lemia Jūsų bibliotekos pajėgumus ar planus sukurti papildomas (naujas) viešos prieigos darbo vietas. 2008 – 2010 m. palyginimas	22
19 Diagrama. Svarbiausi veiksniai, kurie lemia, kad biblioteka ar filialas neteikia viešos interneto prieigos paslaugų.....	22
21 Diagrama. Ar per ateinančius dvejus metus planuojama pakeisti kompiuterius dabartinėse (esančiose) viešos prieigos darbo vietose?.....	23
22 Diagrama. Ar per ateinančius dvejus metus planuojama pakeisti kompiuterius dabartinėse (esančiose) viešos prieigos darbo vietose?.....	24
2008 – 2010 m. palyginimas	24
23 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausią veiksnių, kuris lemia Jūsų pajėgumus atnaujinti (pakeisti) viešos prieigos darbo vietas?	24
24 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausią veiksnių, kuris lemia Jūsų pajėgumus atnaujinti (pakeisti) viešos prieigos darbo vietas? 2008 – 2010 m. palyginimas	25
25 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, yra populiariausios?	26
26 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, yra populiariausios? 2008 – 2010 m. palyginimas	27
27 Diagrama. Prašome nurodyti prioritetingas Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų sritis, kurias numatoma stiprinti artimiausioje ateityje?	28
29 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, bus populiariausios?.....	29
30 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, bus populiariausios? 2008 – 2010 m. palyginimas	29
31 Diagrama. Skatinamos bibliotekų veiklos sritys.....	30
32 Diagrama. Populiariausios ir skatinamos bibliotekų veiklos sritys. (Dabartis – skatinimas – ateitis).....	31
33 Diagrama. Kuo Jūsų bibliotekos teikiama vieša interneto prieiga yra naudinga vietos bendruomenei?	32
34 Diagrama. Kuo Jūsų bibliotekos teikiama vieša interneto prieiga yra naudinga vietos bendruomenei? 2009 – 2010 m. palyginimas.....	33
35 Diagrama. Kuriais iš nurodytų informacijos sričių viešos interneto prieigos lankytojai naudojami dažniausiai?.....	33
37 Diagrama. Įvertinkite bibliotekos darbuotojų turimas žinias ir įgūdžius?.....	35
38 Diagrama. Įvertinkite bibliotekos darbuotojų turimas žinias ir įgūdžius? 2008 – 2010 m. palyginimas	36
39 Diagrama. Kaip Jūs įvertintumėte savo turimus bibliotekos atstovavimo įgūdžius?.....	37
40 Diagrama. Ką iš žemiau išvardytų veiksmų esate nors kartą atlikę savarankiškai?	38

41 Diagrama. Kurias iš išvardintų priemonių Jūs savo darbe naudojote reklamuoti viešą interneto prieigą ir skatinti žmonės naudotis šia prieiga?.....	38
42 Diagrama. Kurias iš išvardintų priemonių Jūs savo darbe naudojote reklamuoti viešą interneto prieigą ir skatinti žmonės naudotis šia prieiga? 2009 – 2010 m. palyginimas.....	39
43 Diagrama. Ar atstovaudamas/-a savo biblioteką Jūs esate užmezgę partnerystę su kitomis organizacijomis ir jei taip, tai su kokiomis?.....	39
44 Diagrama. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? Valstybinės institucijos.	40
45 Diagrama. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? Verslo žmonės.	40
46 Diagrama. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? NVO.....	40
47 Diagrama. Socialinių partnerių kuruojamų paramos sritys. NVO, verslas ir valstybės institucijos.....	41
48 Diagrama. Bibliotekų įvaizdis.....	43
49 Diagrama. Bibliotekų įvaizdis. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	44

ii. Santrauka

Bibliotekų vadovų apklausa

Bibliotekos vadovų nuomonės tyrimas (2 instrumentas) yra sudėtinė projekto „Bibliotekos pažangai“, įgyvendinamo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo, poveikio vertinimo dalis. 2010 m. tyrimas yra 2 - asis projekto poveikio vertinimas (prieš tai vykdyta 2008 m. pradinės situacijos analizė ir 2009 m. 1 – asis projekto poveikio vertinimas).

Tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis tyrimo tikslas - ištirti bibliotekų vadovų nuomonę apie naujų technologijų panaudojimą bibliotekose.

Tikslinė grupė

Projekte „Bibliotekos pažangai“ dalyvaujančių bibliotekų vadovai.

Tyrimo imtis

65 tikslinės grupės (bibliotekų vadovai) atstovai. Apklausti visi generalinės aibės atstovai (ištisinė atranka).

Materialinė bazė ir pagalba bibliotekoms

Biudžetas ir finansavimas

Paskutinis 2010 m. tyrimas atskleidė neigiamas bibliotekų ir viešų interneto prieigų jose finansavimo tendencijas. Bibliotekų vadovų apklausos duomenimis, bendrieji bibliotekų biudžetai 2009 m. daugeliu atvejų (74%) sumažėjo. Viešos interneto prieigos finansavimas nukentėjo sąlyginai mažiau. Biudžeto mažinimą minėjo 35% apklaustų vadovų, 18% teigė, kad biudžetas didėjo, o 42% atsakė, kad biudžetas nekito.

2008 – 2010 m. laikotarpiu biudžeto formavimo tendencijos labai aiškios – ir bendrieji, ir viešų interneto prieigų biudžetai paskutiniu laikotarpiu buvo gerokai „apkarpyti“. Vis dėlto trejų metų perspektyvoje bendrasis ir interneto prieigos biudžetas kito skirtingai. Viešų interneto prieigų finansavimas iki 2008 m. buvo didinamas ir 2009 m. (2010 m. apklausos duomenys) drastiškai sumažėjo. Bendrasis biudžetas pradėtas mažinti jau anksčiau (2008 m. apklausoje mažinimą paminėjo 6%, o 2009 m. – jau 22% respondentų), o praėję (2009 m.) metai buvo ypač skausmingi.

Bibliotekų teikiamų paslaugų ir materialinės bazės pokyčių vertinimas

Tyrimas (2010 m.) atskleidė dvilypes tendencijas: „tradicinės“ bibliotekų bazės silpnėjimą ir „naujosios“ (IT technologijos ir turinys) augimą. 2010 m. apklausos duomenimis, labiausiai pablogėjo knygų asortimento atnaujinimas (78% neigiamų vertinimų), kitų leidinių įvairovė (40% neigiamų vertinimų), periodinės spaudos įvairovė (66% neigiamų vertinimų). Didžiausi teigiami pokyčiai stebimi su interneto ir IT technologijomis (kompiuterinės technikos ir programų gausa ir kokybė, pagalba internetu) bei su kultūrine ir edukacine veikla (organizuojami renginiai, parodos, mokymai) susijusiose srityse. Labai teigiamai vertinamas interneto ryšio priemonėmis teikiamas pagalbos prieinamumas (88% teigiamų vertinimų), IT technikos ir programinės įrangos gausa (83% ir 77% teigiamų vertinimų), IT technikos ir programinės įrangos kokybė (atitinkamai 75% ir 68% teigiamų vertinimų).

Lyginant 2008 – 2010 m. tyrimų duomenis, pastebima, kad neigiamos knygų ir periodikos asortimento atnaujinimo tendencijos išryškėja jau 2009 m., tačiau pati ryškiausia vertinimų „duobė“ fiksuota 2010 m. apklausoje (respondentai vertino 2009 m.).

Pagalba bibliotekininkams

Techninės priežiūros kokybės vertinimai

Techninė kompiuterinės įrangos priežiūra tenkina daugumą bibliotekų vadovų. 2010 m. apklausos rezultatai parodė, jog dauguma vadovų yra patenkinti viešos prieigos kompiuterių technine priežiūra – 94% (patenkinama - 72%, visiškai patenkinama – 22%). Kaimo filialuose kokybės vertinimai yra nežymiai mažesni – 89% patenkintų respondentų. Techninės kokybės vertinimai kaimo filialuose 2008 – 2010 m. nuosekliai augo (2008 m – 75%, 2009 m. – 85%, 2010 m. – 89% patenkintų paslaugomis). Miesto filialuose situacija keitėsi nedaug, nes jau pradiniame vertinime (2008 m.) techninę priežiūrą teigiamai vertino 93% respondentų.

Metodinės pagalbos kokybės vertinimai

Metodinės pagalbos kokybė miestuose yra kokybiškesnė nei kaimų filialuose, tačiau vertinimų skirtumai nuosekliai mažėja. 2010 m. apklausoje metodinę pagalbą viešos interneto prieigos aptarnavimui kaimo vietovėse vadovai vertino vidutiniškai žemiau (80% patenkintų) nei miestų (92%). Kaimo filialuose stebimas nuoseklus metodinės pagalbos kokybės augimas (nuo 63% - 2008 m. iki 80% teigiamų vertinimų 2010 m.). Centrinų bibliotekų ir miestų filialų „startinės“ pozicijos (pirminis situacijos vertinimas 2008 m.), vėlgi, buvo aukštesnės, todėl kokybės vertinimų pokyčiai nėra tokie ryškūs (2009 m. ir 2010 m. vertinimai yra identiški).

Viešos interneto prieigos plėtra bibliotekose

Viešų interneto prieigų skaičiaus pokyčiai

Kaimo bibliotekose viešų interneto prieigų plėtra yra intensyvesnė nei centrinėse bibliotekose ir miestų filialuose. Viešų interneto prieigų teikiančių filialų statistika centrinėse bibliotekose ir miestų filialuose, 2010 m. duomenimis, yra teigiama ir sąlyginai nedaug kintanti (71% vadovų teigė, kad miestuose filialų skaičius nesikeitė). Filialų su vieša interneto prieiga skaičius padidėjo 17%. Kaimo filialuose viešos interneto prieigos steigimo dinamika yra ypač intensyvi. Net 53% vadovų teigė, kad jų kuruojamose įstaigose viešų interneto prieigų paslaugas teikiančių filialų skaičius išaugo.

Skirtingos miesto ir kaimo vietovių viešos interneto prieigos plėtros tendencijos gali būti nulemtos skirtingų pradinės situacijos pozicijų. Kaimo filialuose interneto prieigų trūkumas vis dar jaučiamas, o miestų filialai jau prieš keletą metų buvo sąlyginai „prisotinti“.

Planuojama viešos interneto prieigos vietų plėtra

Viešų interneto prieigų plėtros planai atitinka pastarųjų metų tendencijas – prognozuojama plėtra kaimo filialuose yra gerokai spartesnė nei centrinėse bibliotekose ir miesto filialuose. Bendras prieigų skaičiaus augimas numatomas 50% miesto filialų ir 80% kaimo filialų.

Stebint 2008 – 2010 m. viešos interneto prieigos plėtros prognozes miestuose ir kaimo vietovėse, galima teigti, kad ji paremia jau aptartą miesto filialų „prisotinimo“ argumentą. Kaimo viešo interneto prieigų plėtros planai yra ambicingesni.

Viešos interneto prieigos vietų plėtros prielaidos

Tinkama erdvė ir finansavimas išlieka vienomis svarbiausių viešų interneto prieigų kūrimo sąlygų. 2010 m. apklausos duomenimis, pagrindinės viešų interneto prieigų kūrimo prielaidos – erdvė (aktualesnė kaimo filialams), finansiniai steigimo ir tolesnės priežiūros ištekliai.

2008 – 2010 m. viešų interneto prieigos vietų kūrimo prielaidų hierarchija nesikeitė. Vienintelis į akis krentantis dalykas – gerėjantys personalo ištekliai. 2008 m. tyrime personalo problemą vertindami kaimo filialų pasirengimą viešų interneto prieigų plėtrai išskyrė 22% apklaustųjų, o 2010 m. – 11%.

Viešos interneto prieigos paslaugų teikimo trukdžiai

Pagrindinės 2010 m. tyrime įvardintos viešų interneto prieigų plėtros kliūtys tiesiogiai ar netiesiogiai siejamos su materialiniais – finansiniais ištekliais: 31% – tinkamų patalpų trūkumu, 22% – įrangos trūkumu, 11% – telekomunikacijų infrastruktūros trūkumu, 12% – su lėšomis mokėti už ryšį.

2008 – 2010 m. apklausų rezultatų sugretinimas rodo, kad problemos iš esmės nesikeičia, tačiau jos yra nuosekliai sprendžiamos (viešų interneto prieigų skaičius sparčiai auga).

Planai atnaujinti viešos interneto prieigos vietų kompiuterinę techniką

2010 m. apklausos duomenimis, kompiuterių keitimus planuoja 40% miesto ir 44% kaimo bibliotekų filialų.

Analizuojant 2008 – 2010 m. apklausų duomenis, galima stebėti tolygų planuojamų keisti kompiuterių skaičiaus mažėjimą (nuo 2008 m. 96% iki 40% 2010 m. miesto filialuose). Šis procesas yra natūralus, kadangi didelė dalis viešų interneto prieigų filialų kompiuterius jau atnaujino prieš keletą metų. Turint galvoje spartų kompiuterinių programų vystimąsi ir jų augantį „imlumą“ kompiuterių resursams, bei intensyviai naudojamos technikos susidėvėjimą, už keletą metų vėl galima prognozuoti išaugusį IT technikos poreikį.

Kaip ir naujų viešų interneto prieigų kūrimo atveju, pagrindinė kompiuterinės technikos atnaujinimo prielaida – materialiniai ištekliai.

Populiariausios bibliotekų paslaugos ir veiklos perspektyvos

Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Dabartinė situacija

Internetas bibliotekose sparčiai populiarėja ir kaimo filialuose konkuruoja su knygų ir periodikos skaitymu. 2010 m. apklausos duomenimis, „tradicinė“ bibliotekų misija – knygų išdavimas yra išstumta galimybės naudotis internetu (knygų išdavimo – naudojimosi internetu santykis 2010 m. buvo 92% / 97% mieste ir 73% / 89% kaime, 2009 m. - 86% / 92% mieste ir 70% / 91% kaime, 2008 m. - 89% / 91% mieste ir 88% / 76% kaime). Periodinės spaudos skaitymas taip pat išlieka populiariausių bibliotekos funkcijų trejetuke (2010 m. – 74% mieste ir 75% kaime). Šalia paminėto „didžiojo trejeto“ gan svarbi galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo (2010 m - 17% mieste ir 24% kaime, 2009 m - 12% mieste ir 8% kaime, 2008 m - 6% mieste ir 20% kaime).

Analizuojant 2008 – 2010 m. populiariausių bibliotekų paslaugų vertinimus, pastebima, kad kaimo filialuose interneto populiarumas augo kiek lėčiau. 2008 m. internetas pagal populiarumą jau pirmavo miesto filialuose, tuo tarpu kaime jis vis dar buvo viename lygmenyje su knygų ir periodinės spaudos skaitymu. Nuo 2009 m. galima kalbėti apie kaimo ir miesto interneto plėtros tendencijų supanašėjimą. 2010 m. tyrimas atskleidė neigiamą „šalutinį“ naujų technologijų poveikį – internetas ima išstumti knygų ir periodikos skaitymą kaimo filialuose (čia taip pat ypač populiarūs kompiuteriniai žaidimai). Miesto filialams šis reiškinys nėra būdingas – čia interneto populiarumas yra lygiagretus įprastinių bibliotekų paslaugų populiarumui.

Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Remiamos sritys

2010 m. tyrime numatomos vystyti bibliotekų veiklos sritys kaimo ir miesto filialuose išsiskyrė. Miesto filialai labiau akcentavo kompiuterinio raštingumo kursus – 72% atvejų (kaime – 64%), ir informacinių duomenų bazių naudojimą – 51% (kaime tik 27%). Kalbant apie kaimo filialų ateities prioritetus, pagrindinis akcentas buvo galimybė nemokamai naudotis internetu – 51% (mieste – 28%). Kaimo filialuose taip pat akcentuota galimybė skaityti periodinę spaudą.

2008 – 2010 m. apklausų duomenys rodo įdomią tendenciją: ir miestuose, ir kaimo filialuose ketinimai skatinti naudojimąsi internetu tolydžio mažėja (mieste nuo 55% 2008 m. iki 28% 2010 m.; kaime nuo 67% 2008 m. iki 51% 2010 m.). Tai gali reikšti, kad ši paslauga jau patikimai įsitvirtino tarp kitų bibliotekų veiklos sričių, todėl nebereikalauja papildomo skatinimo.

Paslaugų populiarumas ir popularinimas

Analizuojant dabartinių populiariausių paslaugų, galimai populiariausių ateityje ir skatinamų paslaugų statistiką, galima išskirti keletą prioritetinių veiklos sričių (pagal tai kokios sritys numatomos remti). Tai – kompiuterinio raštingumo kursai, naudojimas internetu ir duomenų bazėmis ir kitokių leidinių išdavimas. Deja, iškart

pastebimas tam tikras prieštaravimas tarp numatomų remti sričių ir prognozuojamų populiarių bibliotekų paslaugų ateityje – bibliotekų vadovai ateityje „nemato“ šių sričių tarp populiariausių bibliotekų teikiamų paslaugų.

Interneto turinio pasiūla ir nauda bendruomenei

Interneto turinio pasiūla, naudojimas ir skatinimas

Populiariausia interneto teikiama nauda – pagerėjęs bendravimas. 2010 m. tyrimo duomenimis, bibliotekų viešos interneto prieigos vietose lankytojai daugiausiai naudojami šiomis paslaugomis: elektroninėmis bendravimo priemonėmis – 98%, interneto ištekliais ekonominei veiklai – 60%, kultūrine, bendruomenine ir laisvalaikio informacija – 57%, darbo paieška internete – 31%

Bibliotekose lankytojai daugiausia skatinami naudotis šiomis paslaugomis: interneto ištekliais ekonominei veiklai – 83%, elektroninėmis bendravimo priemonėmis – 71%, el. valdžios paslaugomis – 57%.

Rečiausiai viešo interneto prieigų vartotojai skatinami naudotis interneto naujovėmis ir interneto turinio kūrimu.

Laiko perspektyvoje, 2008 – 2010 m. pastebimas mažėjantis skatinimas naudotis el. valdžios priemonėmis (2008 m. skatinimą minėjo 71%, o 2010 m. – 57% bibliotekininkų), darbo paieška internete, švietimo ir kultūrine informacija internete.

Apibendrinant interneto išteklių populiarumą ir skatinimą jais naudotis, galima išskirti tris pagrindines grupes:

„vartotojų sritis“ – šiais interneto ištekliais žmonės naudojami ir be papildomo skatinimo. Tai – elektroninis bendravimas ir laisvalaikio, kultūros informacijos paieška.

„tiekėjų sritis“ – interneto ištekliais, kuriais aktyviausiai skatinama naudotis, tačiau jie nebūtinai sutampa su populiarumu. Tai – darbo paieška internete, sveikatos informacija, interneto ištekliais ekonominei veiklai ir elektroninės valdžios paslaugos (pastarosios skatina – naudojasi skirtingai yra ypač ryškūs - 57% bibliotekininkų paminėjo skatinimą, tačiau teigė, kad el. valdžios ištekliais naudojasi 14% lankytojų.).

„niekieno sritis“ – nepopuliarūs ir neskatinami interneto resursai. Tai – interneto turinio kūrimas ir galimybė užsidirbti internetu, interneto naujovės. Šios sritys galimai yra nepopuliarios ir mažai skatinamos dėl jų sąlyginio sudėtingumo ir specialiuoju žinių poreikio.

Bendrieji bibliotekininkų įgūdžiai, atstovavimas ir įvaizdis

Bendrieji bibliotekininkų įgūdžiai

2010 m. vadovai aukščiausiai vertina bendruosius kompiuterio įgūdžius (94% palankių vertinimų) ir interneto išteklių vartojimo įgūdžius (93% palankių vertinimų). Silpnosios bibliotekininkų pusės – vartotojų su specialiaisiais poreikiais aptarnavimas (55%) ir interneto naujovės (40% palankių vertinimų).

Vadovų nuomone, miestų bibliotekų darbuotojų žinios ir įgūdžiai geresni visose srityse, tačiau sekant 2008 – 2010 m. vertinimais, šis atotrūkis tolydžio mažėja (ypač vertinant bendruosius naudojimosi kompiuteriu ir interneto ištekliais įgūdžius). Dvi sritys: lankytojų su specialiaisiais poreikiais aptarnavimas ir interneto naujovių taikymas gerokai atsilieka nuo kitų sričių. Kaimo filialuose, vadovų nuomone, šių sričių žinių stygius yra ypač ryškus.

Bibliotekų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai

Savo bendruosius atstovavimo įgūdžius, 2010 m. atlikto tyrimo duomenimis, vadovai vertina palankiai. Interesų gynimo ir lobizmo sritys vertinamos kiek labiau savikritiškai (nepakankamus įgūdžius paveikti kitus žmones siekiant naudoti bibliotekai išskyrė 18%, gebėjimą kreiptis paramos į valdžios institucijas – 15% vadovų). Netikėti, turint galvoje apklaustųjų pareigas, gebėjimo suburti komandą ir jai lyderiauti vertinimai, kur beveik penktadalis (18%) pripažino savo įgūdžius nepakankamais.

Bibliotekų vadovai yra aktyvūs viešojoje veikloje. 2010 m. apklausos duomenimis, 94% respondentų yra bendravę su žiniasklaida, 88% rašę straipsnį apie bibliotekos veiklą į vietos spaudą, po 83% - viešai kalbėję ir kreipęsi pagalbos į veiklos institucijas, 82% - bendravę su politikais.

Silpnosios vadovų viešos ir atstovavimo veiklos sritys – straipsniai nacionalinėje spaudoje (45% publikavusių) ir paramos verslo sektoriuje paieška (45%).

Viešų interneto prieigų populiarinimo būdai

Mokymai tampa viena svarbiausių viešų interneto prieigų bibliotekose populiarinimo būdu. 2010 m. apklausos duomenimis, reklamuodami viešą interneto prieigą ir skatindami žmonės naudotis šia prieiga, vadovai naudojo mokymus – 85%, skelbimus – 80% ir tiesioginius žodinius raginimus – 69%, plakatus – 52%. Rečiausiai viešos interneto prieigos populiarinimui organizuoti specialūs seminarai – 12%.

Lyginant 2008 – 2010 m. apklausų rezultatus, pastebimas mokymų, kaip vienos iš viešos interneto prieigos naudojimosi skatinimo priemonių, svarbos augimas. 2009 m. apklausoje mokymus išskyrė 71% respondentų, o 2010 m. tyrime – 85% respondentų.

Ryšiai su socialiniais partneriais

Bibliotekų vadovai aktyviai bendradarbiauja su socialiniais partneriais. Skirtingai nuo bibliotekininkų, kurių tik kas antras yra užmezgę socialinius ryšius su partneriais, absoliuti dauguma vadovų (97%) yra užmezgę partnerystės ryšius su kitomis organizacijomis. Pagrindiniai bibliotekų partneriai – NVO (85% kontaktų) ir valstybinės institucijos (80% kontaktų). Su verslo struktūromis ryšius palaiko 42% bibliotekų vadovų.

Socialinės partnerystės teikiamas naudas galima aiškiai diferencijuoti į materialines (daugiausiai paramos gaunama iš verslo) ir nematerialines (idėjų palaikymas, renginių organizavimas, ryšių užmezgimas).

Bibliotekų įvaizdis

Per 2008 – 2010 m. tyrimo laikotarpį dauguma bibliotekų įvaizdžio komponentų vertinami palankiai ir šios tendencijos yra beveik nekintančios.

Vadovų nuomone, stipriausia bibliotekų dalis – personalas: bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai, bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui, bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs.

Labai palankiai vertinama bendra aplinka, atvirumas, demokratiškumas ir universalumas: bibliotekoje yra gera atmosfera, biblioteka yra skirta visiems norintiems, biblioteka teikia daug paslaugų.

Respondentai mano, kad bibliotekos yra žmonių traukos centrai: populiarai, madinga vieta leisti laiką, bendruomeninio gyvenimo centras, vieta bendrauti.

Ivaizdžio suvokimas per visą tiriamąjį laikotarpį yra labai stabilus, tačiau kai kuriose srityse per 2008 – 2010 m. pastebimi vertinimų poslinkiai. Per trejų metų lyginamąjį laikotarpį bibliotekos apibrėžiamos kaip populiaros, madingos, smagios vietos. 2010 m. pastebimas ir vienas neigiamas įvaizdžio vertinimų vektorius – naujovių diegimas. 2009 m. tyrime vadovai šią sritį vertino palankiau nei 2008 m. tyrime, tačiau 2010 m. naujovių diegimas vertintas net prasčiau negu 2008 m.

1. Tyrimo pristatymas

1.1 Bibliotekų vadovų apklausa

Bibliotekos vadovų nuomonės tyrimas (2 instrumentas) yra sudėtinė projekto „Bibliotekos pažangai“, įgyvendinamo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo, poveikio vertinimo dalis. 2010 m. tyrimas yra 2 projekto poveikio vertinimas (prieš tai vykdyta 2008 m. pradinės situacijos analizė ir 2009 m. 1 projekto poveikio vertinimas).

1.1.1 Tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis 2 tyrimų instrumento tikslas - ištirti bibliotekų vadovų nuomonę apie naujų technologijų panaudojimą bibliotekose:

- Aptarti personalo technologines žinias ir įgūdžius;
- Išanalizuoti bibliotekų atstovavimo ir viešųjų ryšių galimybes;
- Aptarti bibliotekų įvaizdį, reputaciją ir misijos suvokimą bibliotekų darbuotojų požiūriu;
- Įvertinti naujų IT pagrįstų bibliotekos paslaugų kiekį ir turinį;
- Įvertinti inovacijų, gautų projekto pagalba naudą;
- Įvertinti techninės priežiūros lygį;
- Aptarti suvokimą apie bibliotekų bendruomenei teikiamą naudą;
- Palyginti kiekybiškai pamatuojamus rodiklius su ankstesnių tyrimų rezultatais.

1.1.2 Poveikio matavimo rodikliai

Bibliotekų vadovų apklausa bus tiriami šie poveikio matavimo rodikliai:

2. Išlaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis informacinėmis technologijomis:
2A. Pagerėję bibliotekininkų informacinių technologijų naudojimo žinios ir įgūdžiai
2B. Pagerėję bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai
2C. Pagerėję bibliotekininkų internetinių išteklių ir el. paslaugų žinios ir įgūdžiai
2D. Pagerėję bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai
4. Pagerėjusi prieiga specifinėms grupėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms:
4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms įtraukti
5. Pagerėjęs bibliotekų atstovavimas
5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis
5B. Išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys
6. Išlaugęs bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas:
6A. Bibliotekoms skirtas finansavimas
6B. Finansavimas, skirtas viešai interneto prieigai
7. Išlaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT:
7B. Bibliotekos darbuotojų suvokimas apie bendruomenei viešos interneto prieigos teikiamą naudą
8. Išlaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas:
8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje
8C. Išlaugusi vietos turinio apimtis internete
9. Atsiradę bibliotekų tinkle inovacijos:
9A. Inovacijų bibliotekose pavyzdžiai atsiradę projekto pagalba
10. Sustiprėjusi pagalba bibliotekininkams:
10A. Pagerėjusi techninė priežiūra bibliotekose
10B. Pagerėjusi metodinė pagalba bibliotekininkams

1.1.3 Tyrimo metodologija

Tikslinė grupė

Generalinė aibė - projekte „Bibliotekos pažangai“ dalyvaujančių bibliotekų vadovai.

Tyrimo imtis

65 tikslinės grupės atstovai (ištisinė apklausa).

Atranka

Ištisinė atranka (visų projekte dalyvaujančių bibliotekų vadovai).

Duomenų rinkimo metodas

Anketinė apklausa pildoma internetu (savipildos būdu).

Apklausa vykdyta keliais etapais:

- Pirmajame etape atrinktiems respondentams yra išsiunčiamas kvietimas dalyvauti apklausoje („Bibliotekos pažangai“ koordinatorių laiškas ir apklausos vykdytojų kvietimas);

- Antrajame etape su neatsakiusiais respondentais pakartotinai susisiekiama telefonu prašant užpildyti apklausos anketą patogiu laiku internete arba siūloma j klausimus atsakyti telefonu.

*atrankos patikslinimo etapas neišskiriamas dėl tyrimo specifikos (maža imtis ir ištisinė atranka).

Neveikiančių el. pašto adresų atvejais bus siekiama interviu atlikti telefonu.

Kokybės kontrolė

UAB „RAIT“ tyrimai atliekami laikantis ESOMAR reikalavimų.

Darbo kontrolė vykdoma visuose tyrimo eigos etapuose:

- duomenų rinkimo;
- duomenų suvedimo (apklausa, vykdyta naudojant užprogramuotą anketą, užtikrinančią 100% suvedimo kontrolę) ;
- duomenų kodavimo (apklausa, vykdyta naudojant užprogramuotą anketą, užtikrinančią 100% kodavimo ir loginės sekos (angl. *routing*) kontrolę).

1.2 Metodologinės pastabos

Patogesniai vertinimų skalių interpretavimui ir palyginimams laike panaudoti išvestiniai dydžiai:

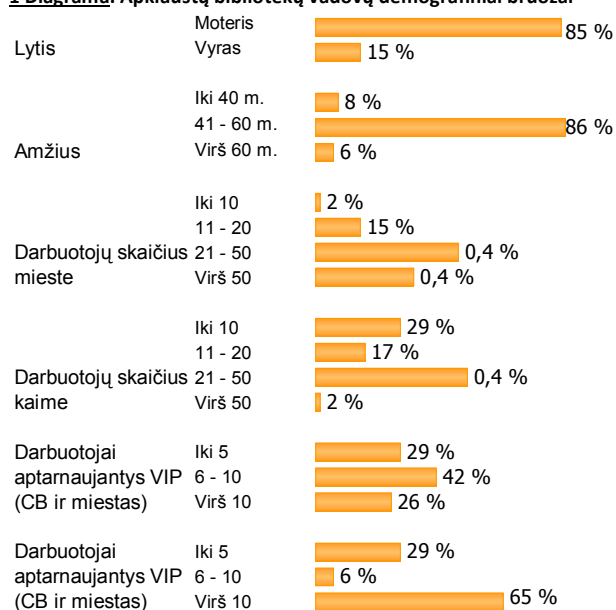
- **Skalės balansas** padeda objektyviau palyginti vertinimus. Balansas skaičiuojamas iš teigiamų vertinimų atimant neigiamus, naudojant sutartinius svorius. Balansas = (VISIŠKAI PAKANKAMAI + PAKANKAMI*1/2) - (VISIŠKAI NEPAKANKAMI + NEPAKANKAMI*1/2). Teoriškai balansas gali įgyti reikšmes nuo -100 iki +100. tai skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų atsakymų lyginamosios dalies procentais. Likerto skalės balansas gali įgyti reikšmes nuo -100, kai visi respondentai pasirenka labiausiai neigiamą atsakymo variantą, iki +100, kai visi pasirenka labiausiai teigiamą atsakymo variantą. Jeigu teigiamų ir neigiamų atsakymų skaičius yra vienodas, balanso reikšmė bus lygi 0. Jeigu balanso reikšmė lygi -10, tai reiškia, kad neigiamų reikšmių buvo 10 procentų daugiau negu teigiamų.

- **Vertinimų saldo.** Panaudotas buhalterijoje ir tarptautinėje prekyboje (mokėjimų balanse) plačiai naudojamas rodiklis. Debetui, tyrimo atveju, prilygintas vėlesnių metų vertinimų balansas, o kreditui – praėjusių metų (skolintas) vertinimo balansas. Teigiamas saldo reiškia, kad nurodyto laikotarpio vertinimai yra aukštesni nei praėjusio laikotarpio, o neigiamas – kad vertinimai (balansas), lyginant su praėjusiu laikotarpiu, pablogėjo (0 reikštų, kad tarp lyginamųjų laikotarpių pokyčių nebuvo).

1.3 Apklaustųjų demografiniai bruožai

Viso apklausta 65 respondentai. Apklaustųjų amžiaus vidurkis – 51 metai.

1 Diagrama. Apklaustųjų bibliotekų vadovų demografiniai bruožai

2. Materialinė bazė ir pagalba bibliotekoms

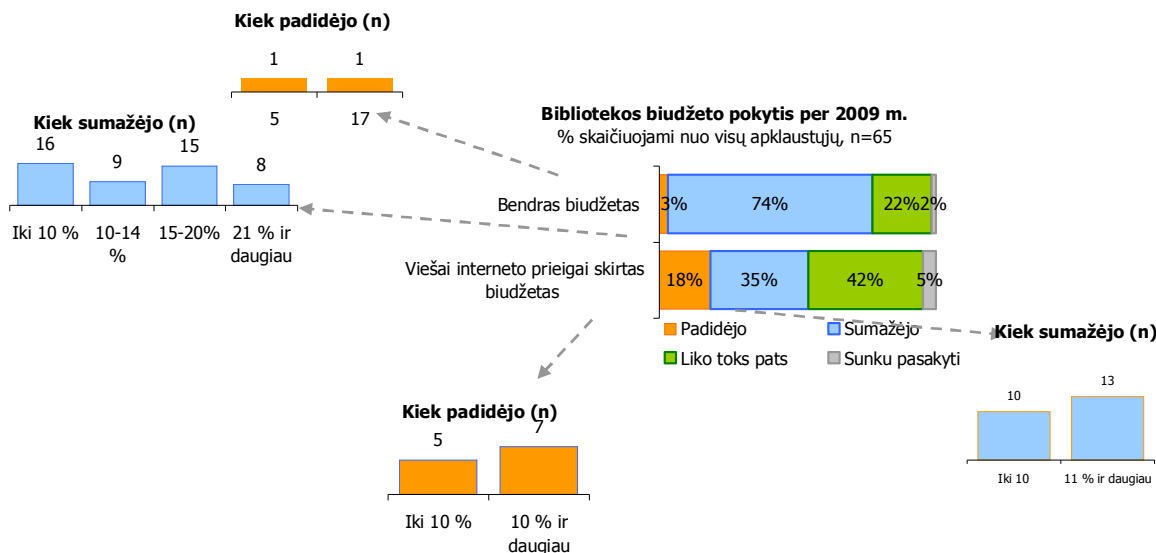
2008 – 2010 m. laikotarpiu biudžeto formavimo tendencijos labai aiškios – ir bendrieji, ir viešų interneto prieigų biudžetai paskutiniu laikotarpiu buvo gerokai „apkarpyti“. Trejų metų perspektyvoje bendrasis ir interneto prieigos biudžetas kito skirtingai. Viešų interneto prieigų finansavimas iki 2008 m. buvo didinamas, o 2009 m. (2010 m. apklausos duomenys) drastiškai sumažėjo. Bendrasis biudžetas pradėtas mažinti jau anksčiau.

2.1 Biudžetas ir finansavimas

2010 m. bibliotekų vadovų nuomonės apklausos duomenimis, bendrieji bibliotekų biudžetai 2009 m. daugeliu atvejų (74%) sumažėjo. Biudžeto sumažėjimai yra gana ženklūs: 16 atvejų biudžetas mažintas iki 10%, 9 atvejais – 10-14%, 15 atvejų – 15-20%, 8 – daugiau kaip 21%. 2 respondentai atsakė, kad biudžetas padidėjo (5% ir 17%). 22% vadovų teigė, kad bendrasis biudžetas nepakito.

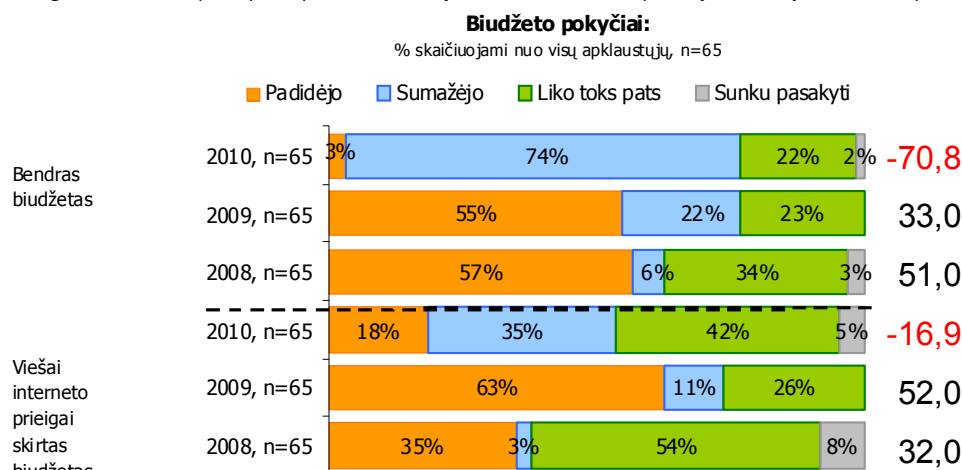
Viešos interneto prieigos finansavimas nukentėjo mažiau. Biudžeto mažinimą minėjo 35% apklaustų vadovų, 18% teigė, kad biudžetas didėjo, o 42% atsakė, kad biudžetas nekito. (2 diagrama).

2 Diagrama. Prašome pasakyti, ar per 2009 m. Jūsų bibliotekos biudžetas padidėjo, sumažėjo ar liko toks pats?

2008 – 2010 m. laikotarpiu biudžeto formavimo tendencijos labai aiškios – ir bendrieji, ir viešų interneto prieigų biudžetai paskutiniu laikotarpiu buvo gerokai „apkarpyti“. Vis dėlto trejų metų perspektyvoje bendrasis ir interneto prieigos biudžetas kito skirtingai. Viešų interneto prieigų finansavimas iki 2008 m. buvo didinamas ir 2009 m. (2010 m. apklausos duomenys) drastiškai sumažėjo. Bendrasis biudžetas pradėtas mažinti jau anksčiau (2008 m. apklausoje mažinimą paminėjo 6%, o 2009 m. – jau 22% respondentų), o praėję (2009 m.) metai buvo ypač skausmingi. (3 diagrama)

3 Diagrama. Prašome pasakyti, ar per 2009 m. Jūsų bibliotekos biudžetas padidėjo, sumažėjo ar liko toks pats? 2008 – 2010 m. palyginimas

*Stulpelyje pateiktas „Padidėjo – sumažėjo“ balansas.

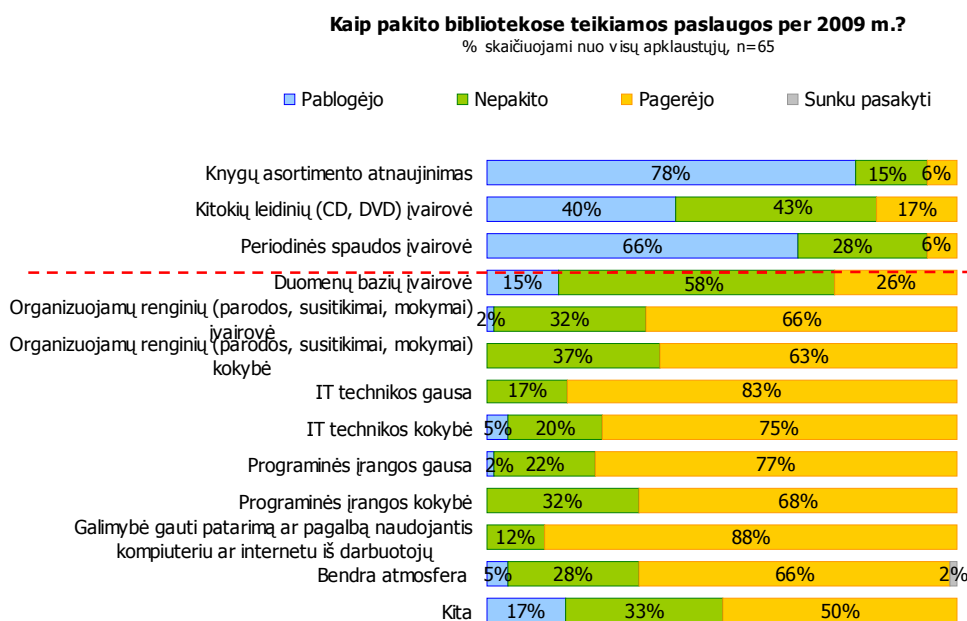
2.2 Bibliotekų teikiamų paslaugų ir materialinės bazės pokyčių vertinimas

2010 m. apklausos duomenimis, per 2009 m. laikotarpį labiausiai pablogėjo „tradicinių“ bibliotekos veiklos sričių padėtis: knygų asortimento atnaujinimas (78% neigiamų vertinimų), kitų leidinių įvairovė (40% neigiamų vertinimų), periodinės spaudos įvairovė (66% neigiamų vertinimų).

Didžiausi teigiami pokyčiai stebimi su interneto ir IT technologijomis (kompiuterinės technikos ir programų gausa ir kokybė, pagalba internetu) bei su kultūrine ir edukacine veikla (organizuojami renginiai, parodos, mokymai) susijusiose srityse. Labai teigiamai vertinamas interneto ryšio priemonėmis teikiamos pagalbos prieinamumas (88% teigiamų vertinimų), IT technikos ir programinės įrangos gausa (83% ir 77% teigiamų vertinimų), IT technikos ir programinės įrangos kokybė (atitinkamai 75% ir 68% teigiamų vertinimų).

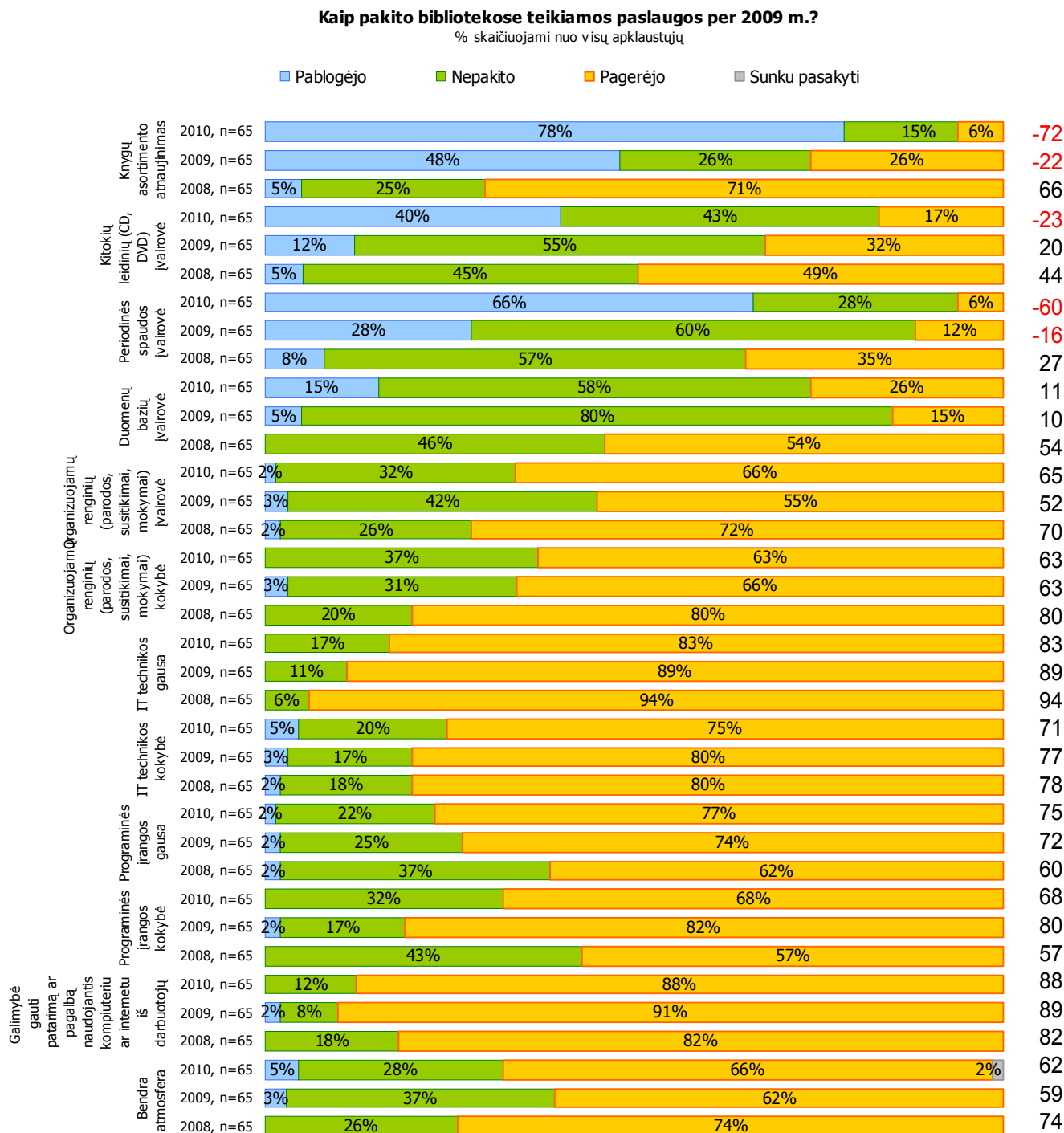
Labai palankiai vertinama ir bibliotekų kultūrinė ir šviečiamoji veikla: organizuojamų renginių įvairovė (66% teigiamų vertinimų), renginių kokybė (63% teigiamų vertinimų). (4 diagrama)

4 Diagrama. Ar per 2009 m. nurodytų paslaugų teikimas ar materialinė bazė Jūsų vadovaujamos bibliotekose pablogėjo, nepakito ar pagerėjo?

Lyginant 2008 – 2010 m. tyrimų duomenis, pastebima, kad neigiamos knygų ir periodikos asortimento atnaujinimo tendencijos išryškėja jau 2009 m., tačiau pati ryškiausia vertinimų „duobė“ fiksuota 2010 m. apklausoje (respondentai vertino 2009 m.). (5 diagrama)

5 Diagrama. Ar per 2009 m. nurodytų paslaugų teikimas ar materialinė bazė Jūsų vadovaujamos bibliotekose pablogėjo, nepakito ar pagerėjo? 2008 – 2010 m. palyginimas

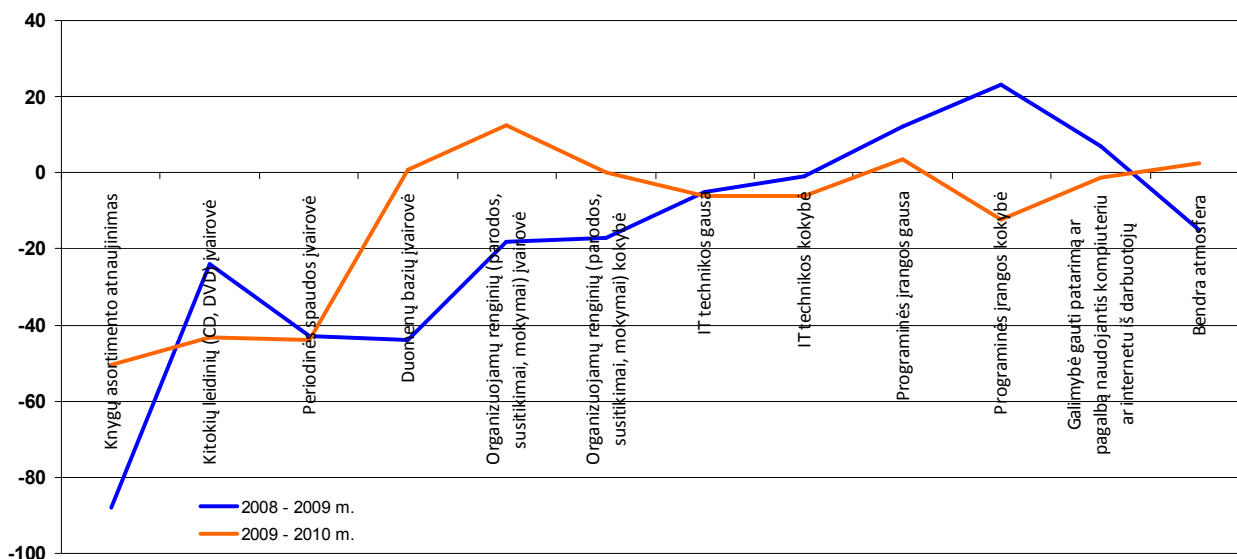

*Stulpelyje pavaizduotas teigiamų ir neigiamų vertinimų balansas (=teigiami – neigiami vertinimai).

Lyginant 2008 – 2009 m. ir 2009 – 2010 m. apklausose fiksuotų vertinimų dinamiką pastebimi kelių sričių vertinimų kokybiniai šuoliai. 2009 m. tyrime (vertinti 2008 m.) pastebimas ryškus programinės įrangos, o

2010 m. (vertinti 2009 m.) – organizuotų renginių ir mokymų įvairovės kokybės vertinimų augimas.¹ (6 diagrama)

6 Diagrama. Paslaugų ir materialinės bazės vertinimų saldo.

2.3 Pagalba bibliotekininkams

2.3.1 Techninės priežiūros kokybės vertinimai

2010 m. apklausos rezultatai parodė, jog dauguma vadovų yra patenkinti viešos prieigos kompiuterių technine priežiūra – 94% (patenkinama - 72%, visiškai patenkinama – 22%). Kaimo filialuose kokybės vertinimai yra nežymiai mažesni – 89% patenkintų. (7 diagrama)

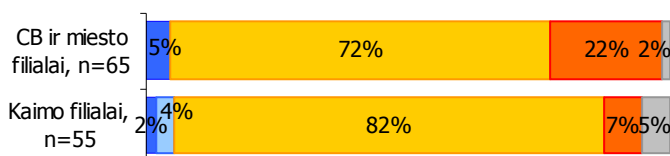
Techninės kokybės vertinimai kaimo filialuose 2008 – 2010 m. nuosekliai augo (2008 m – 75%, 2009 m. – 85%, 2010 m. – 89% patenkintų paslaugomis). Miesto filialuose situacija keitėsi nedaug, nes jau pradiniam vertinime (2008 m.) techninę priežiūrą teigiamai vertino 93% respondentų. (8 diagrama)

7 Diagrama. Ar viešos prieigos kompiuteriams teikiamos techninės priežiūros kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama?

Techninės priežiūros kokybės vertinimas:

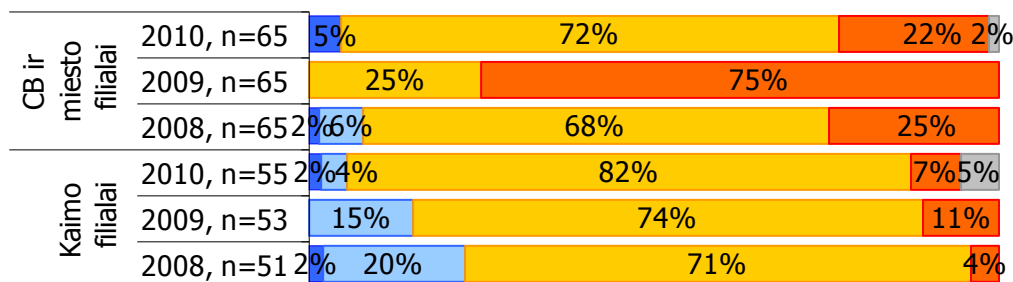
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių bibliotekų vadovų

- Visiškai nepatenkinama
- Nepatenkinama
- Patenkinama
- Visiškai patenkinama
- Sunku pasakyti

¹ Teigiamos *saldo* reikšmės rodo aukštesnius, lyginant su praėjusiu laikotarpiu, analizuojamo laikotarpio vertinimus, neigiamos reikšmės rodo neigiamą vertinimų dinamiką, o 0 – nekintančias tendencijas.

Techninės priežiūros kokybės vertinimas:
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių bibliotekų vadovų

2.3.2 Metodinės pagalbos kokybės vertinimai

2010 m. apklausoje metodinę pagalbą viešos interneto prieigos aptarnavimui kaimo vietovėse vadovai vertino vidutiniškai žemiau (80% patenkinimų) nei miestų (92%). (9 diagrama)

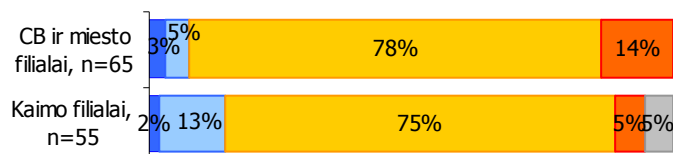
Kaip ir techninės pagalbos atveju, kaimo filialuose stebimas nuoseklus metodinės pagalbos kokybės augimas (nuo 63% - 2008 m. iki 80% teigiamų vertinimų 2010 m.). Centrinų bibliotekų ir miestų filialų „startinės“ pozicijos (pirminis situacijos vertinimas 2008 m.), vėlgi, buvo aukštesnės, todėl kokybes vertinimų pokyčiai nėra tokie ryškūs (2009 m. ir 2010 m. vertinimai yra identiški). (10 diagrama).

9 Diagrama. Ar teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama?

Metodinės pagalbos kokybės vertinimas:

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių bibliotekų vadovų

- Visiškai nepakankama
- Nepakankama
- Pakankama
- Visiškai pakankama
- Sunku pasakyti

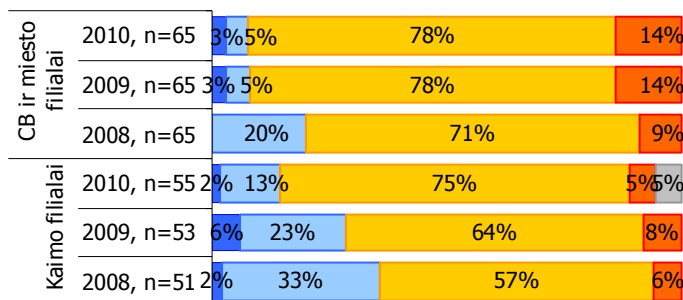

10 Diagrama. Ar teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama? 2008 – 2010 m. palyginimas

Metodinės pagalbos kokybės vertinimas:

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių bibliotekų vadovų

- Visiškai nepakankama
- Nepakankama
- Pakankama
- Visiškai pakankama
- Sunku pasakyti

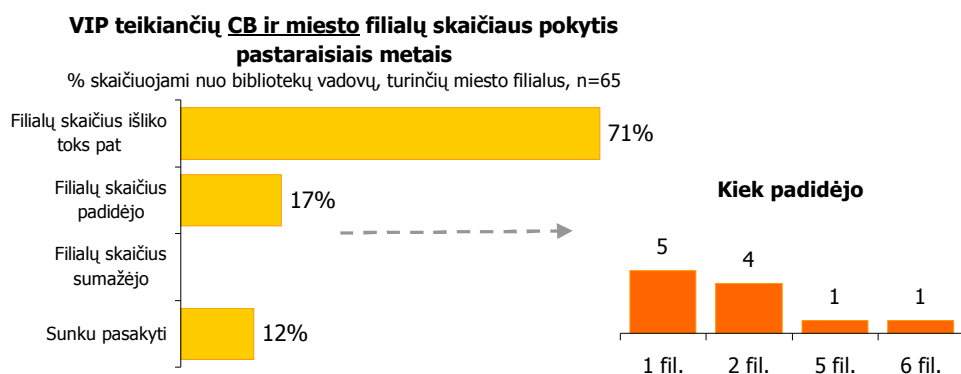
3. Viešos interneto prieigos plėtra bibliotekose

 Viešų interneto prieigų plėtra ir jos planai atitinka pastarųjų metų tendencijas – tiek vykstanti, tiek ir prognozuojama plėtra kaimo filialuose yra gerokai spartesnė nei centrinėse bibliotekose ir miesto filialuose. Bendras prieigų skaičiaus augimas numatomas 50% miesto filialų ir 80% kaimo filialų.

3.1 Viešos interneto prieigos skaičiaus pokyčiai

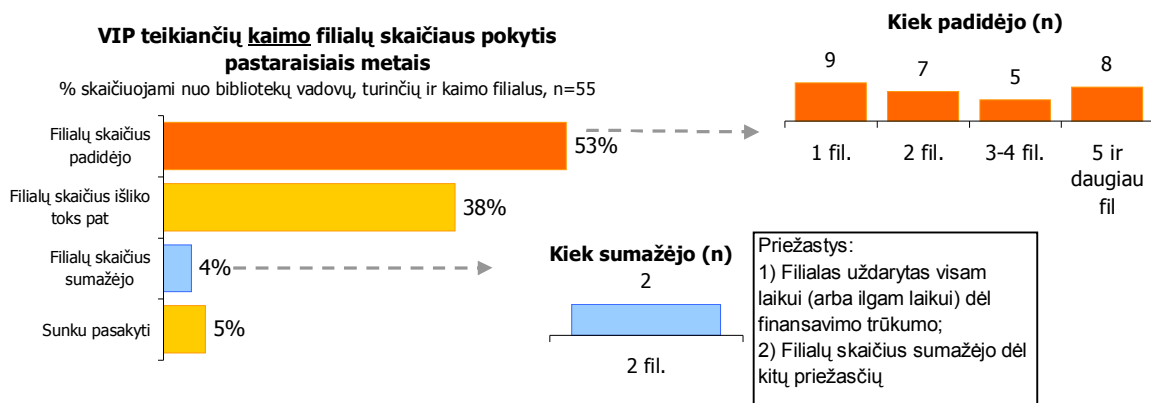
Viešos interneto prieigos filialų statistika centrinėse bibliotekose ir miestų filialuose, 2010 m. duomenimis, yra teigiama ir sąlyginai nedaug kintanti (71% vadovų teigė, kad miestuose filialų skaičius nesikeitė). Filialų su vieša interneto prieiga skaičius padidėjo 17%. (5 respondantai fiksavo 1 naują filialą, 4 – 2 filialus, po 1 respondentą – po 5 ir 6 naujus filialus) (11 diagrama).

11 Diagrama. Ar per pastaruosius metus viešą interneto prieigą teikiančių vietų skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? Centrinės bibliotekos ir miestų filialai

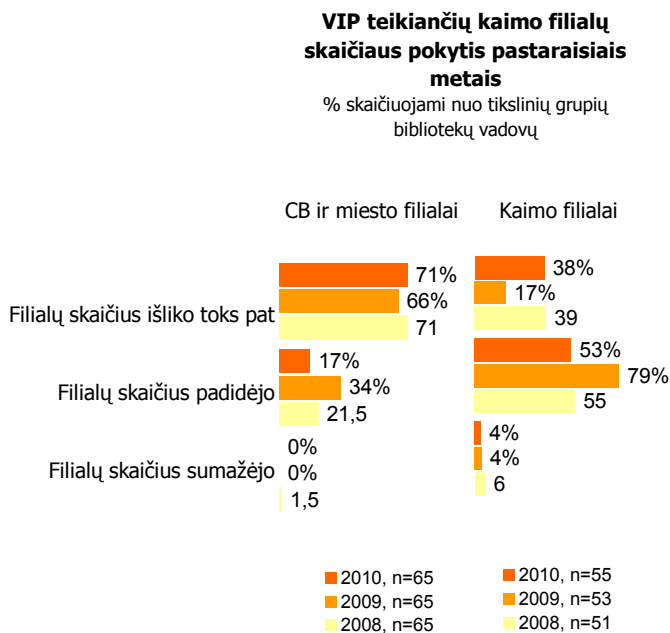
Kaimo filialuose viešos interneto prieigos steigimo dinamika yra ypač intensyvi. Net 53% vadovų teigė, kad jų kuruojamose įstaigose viešos interneto prieigos paslaugas teikiančių filialų skaičius išaugo (9 atvejais prisidėjo po 1 viešos interneto prieigos paslaugas teikiantį filialą, 7 atvejais po 2, 5 atvejais po 3 – 4, 8 atvejais įsteigta 5 ir daugiau naujų viešos interneto prieigos filialų). (12 diagrama).

12 Diagrama. Ar per pastaruosius metus viešą interneto prieigą teikiančių vietų skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? Kaimo filialai

Skirtingos miesto ir kaimo vietovių viešos interneto prieigos plėtros tendencijos gali būti nulemtos skirtingų atskaitos pozicijų. Kaimo filialuose interneto prieigų trūkumas vis dar jaučiamas, o miestų filialai jau prieš keletą metų buvo sąlyginai „prisotinti“. (13 diagrama)

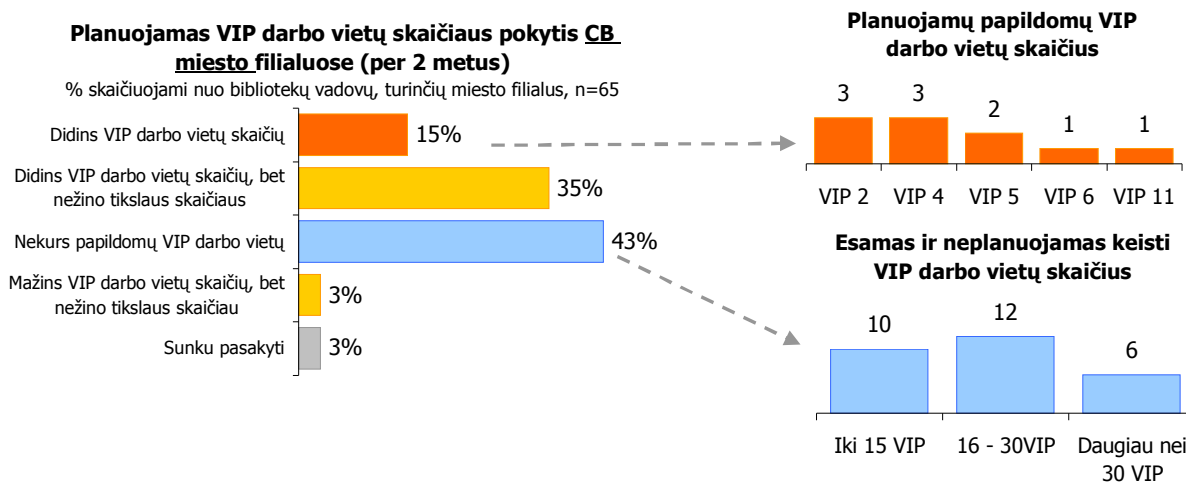
13 Diagrama. Ar per pastaruosius metus viešą interneto prieigą teikiančių vietų skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? 2008 – 2010 m. palyginimas

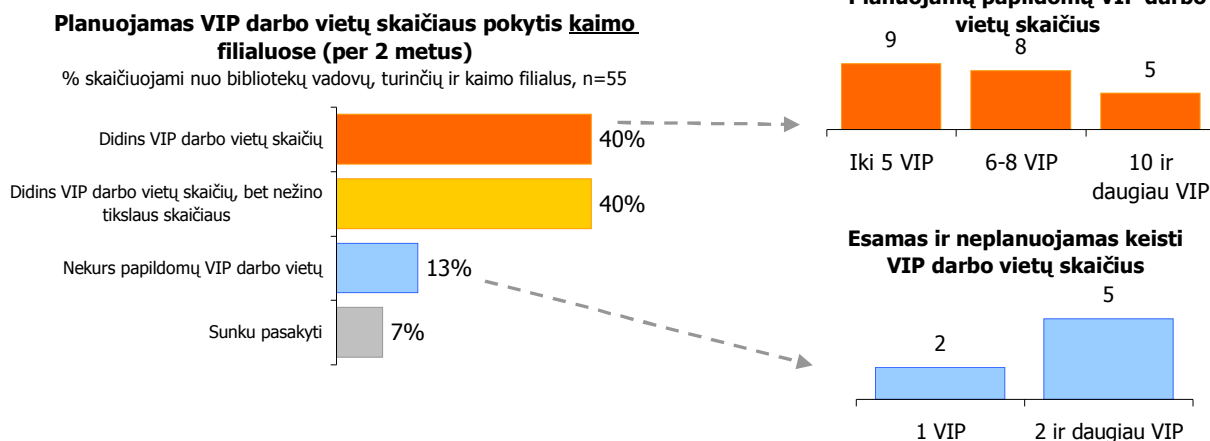
3.2 Planuojama viešos interneto prieigos vietų plėtra

Viešų interneto prieigų plėtros planai atitinka pastarųjų metų tendencijas – prognozuojama plėtra kaimo filialuose yra gerokai spartesnė nei centrinėse bibliotekose ir miesto filialuose. Bendras prieigų skaičiaus augimas numatomas 50% miesto filialų ir 80% kaimo filialų (14 - 15 diagramos).

14 Diagrama. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamoje centrinėje bibliotekoje ir/ar jos filialuose mieste?

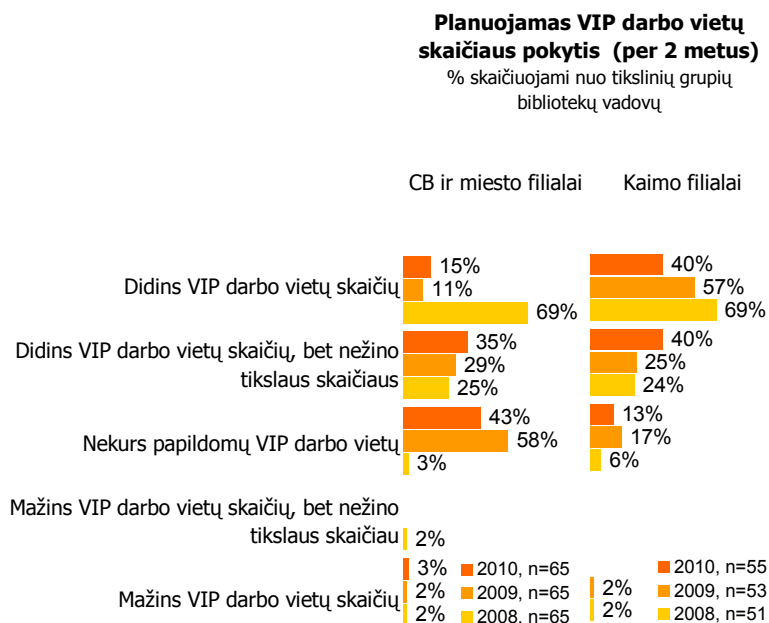

15 Diagrama. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamos bibliotekos kaimo filialuose?

Stebint 2008 – 2010 m. viešos interneto prieigos plėtros prognozes miestuose ir kaimo vietovėse, galima teigti, kad ji paremia jau aptartą miesto filialų „prisotinimo“ argumentą. Kaimo viešo interneto prieigų plėtros planai yra ambicingesni. (16 diagrama)

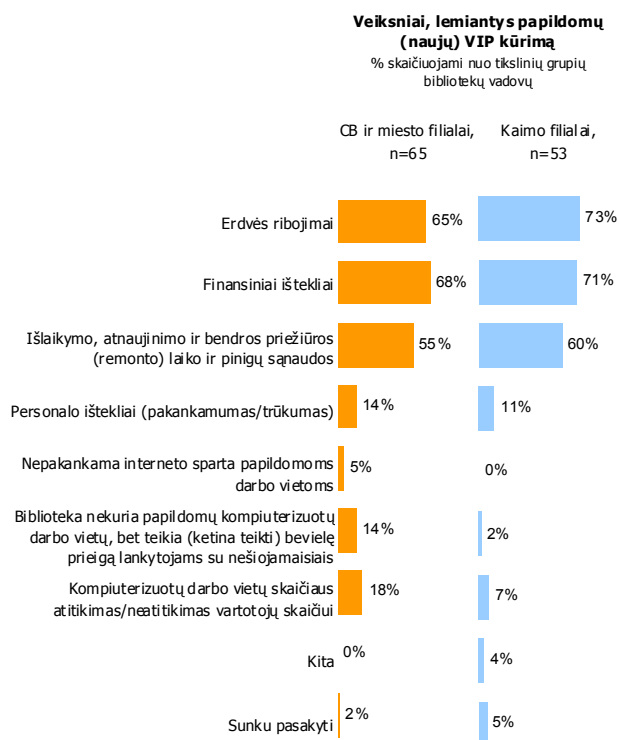
16 Diagrama. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamos bibliotekos miesto ir kaimo filialuose? 2008 – 2010 m. situacijos palyginimas

3.3 Viešos interneto prieigos vietų plėtros prielaidos

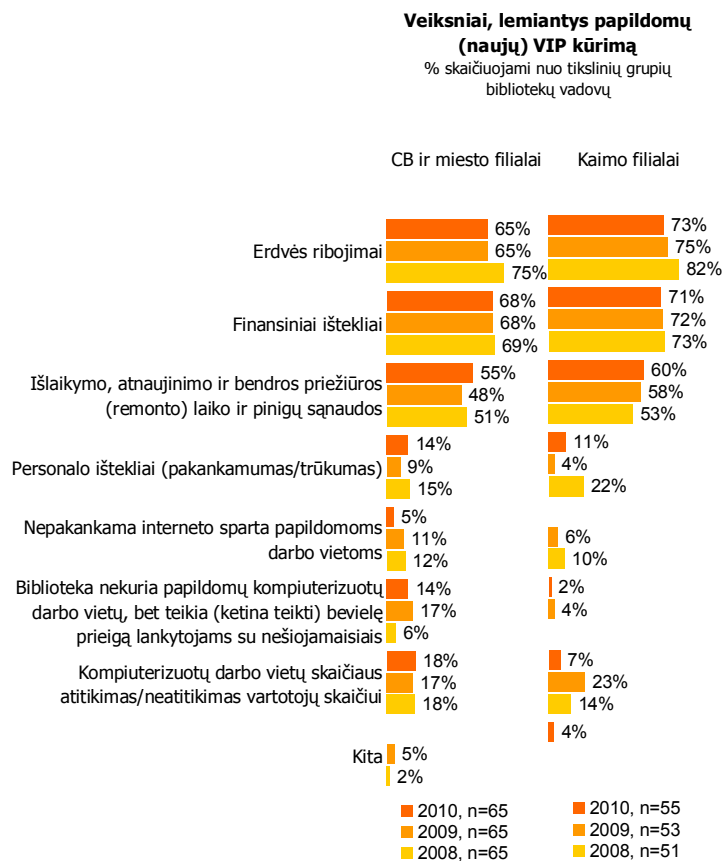
2010 m. apklausos duomenimis, pagrindinės viešų interneto prieigų kūrimo prielaidos – erdvė (aktualesnė kaimo filialams), finansiniai steigimo ir tolesnės priežiūros ištekliai. (17 diagrama)

17 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausius veiksnius, kurie lemia Jūsų bibliotekos pajėgumus ar planus sukurti papildomas (naujas) viešos prieigos darbo vietas.

2008 – 2010 m. viešų interneto prieigos vietų kūrimo prielaidų hierarchija nesikeitė. Vienintelis į akis krentantis dalykas – gerėjantys personalo ištekliai. 2008 m. tyrime personalo problemą vertindami kaimo filialų pasirengimą viešų interneto prieigų plėtrai išskyrė 22% apklaustųjų, o 2010 m. – 11% (18 diagrama).

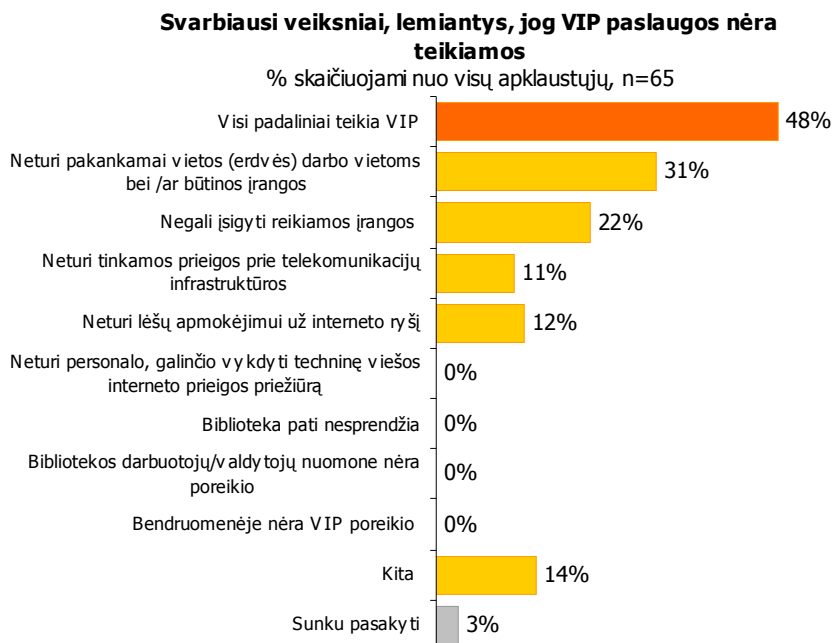
18 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausius veiksnius, kurie lemia Jūsų bibliotekos pajėgumus ar planus sukurti papildomas (naujas) viešos prieigos darbo vietas. 2008 – 2010 m. palyginimas

3.4 Viešos interneto prieigos paslaugų teikimo trukdžiai

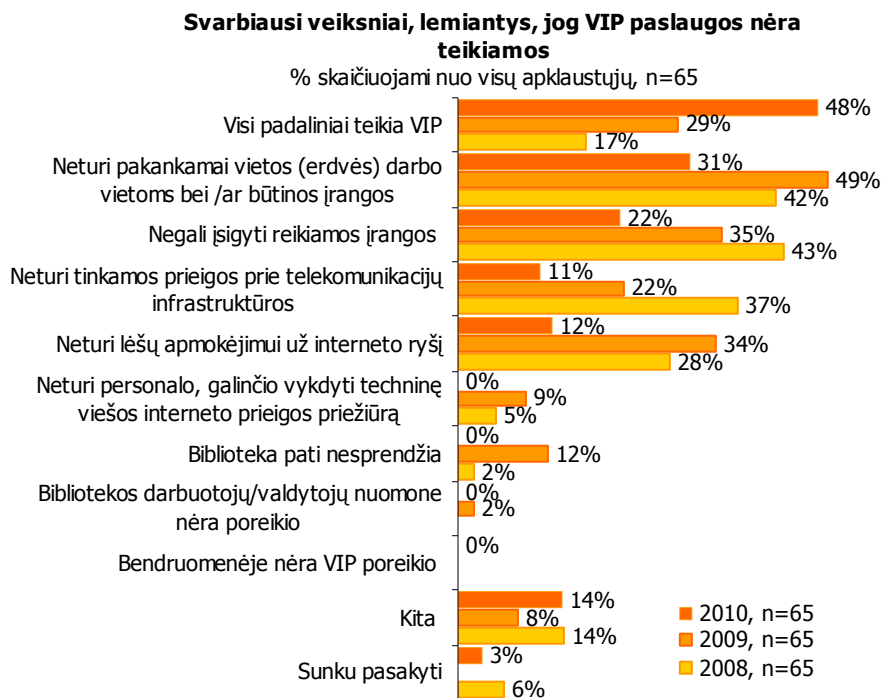
Pagrindinės 2010 m. tyrime įvardintos viešų interneto prieigų plėtros kliūtys tiesiogiai ar netiesiogiai siejamos su materialiniais – finansiniais ištekliais: 31% – tinkamų patalpų trūkumu, 22% – įrangos trūkumu, 11% – telekomunikacijų infrastruktūros trūkumu, 12% – su lėšomis mokėti už ryšį. (19 diagrama)

19 Diagrama. Svarbiausi veiksniai, kurie lemia, kad biblioteka ar filialas neteikia viešos interneto prieigos paslaugų.

2008 – 2010 m. apklausų rezultatų sugretinimas rodo, kad problemos iš esmės nesikeičia, tačiau jos yra nuosekliai sprendžiamos (viešų interneto prieigų skaičius sparčiai auga).

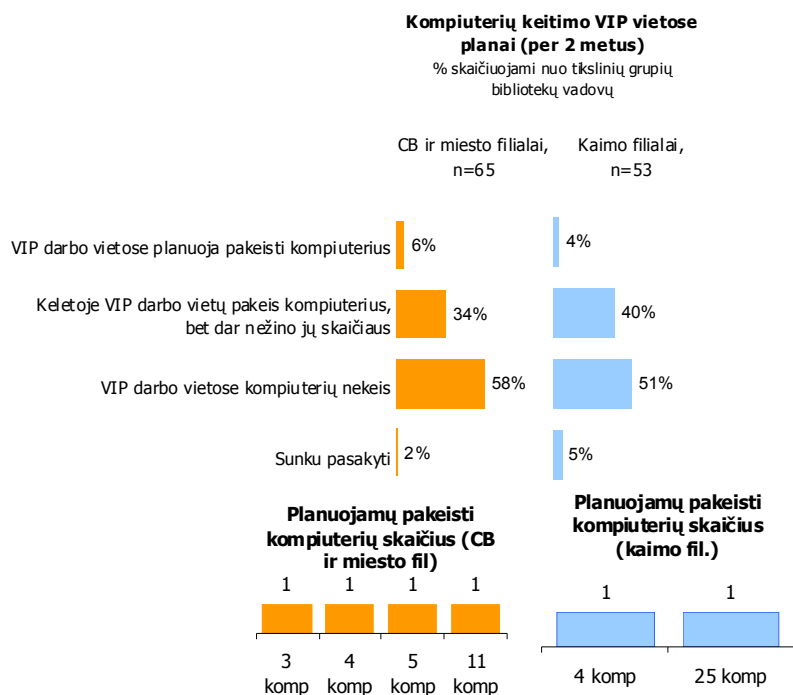
20 Diagrama. Svarbiausi veiksniai, kurie lemia, kad biblioteka ar filialas neteikia viešos interneto prieigos paslaugų. 2008 – 2010 m. palyginimas

3.5 Planai atnaujinti viešos interneto prieigos vietų kompiuterinę techniką

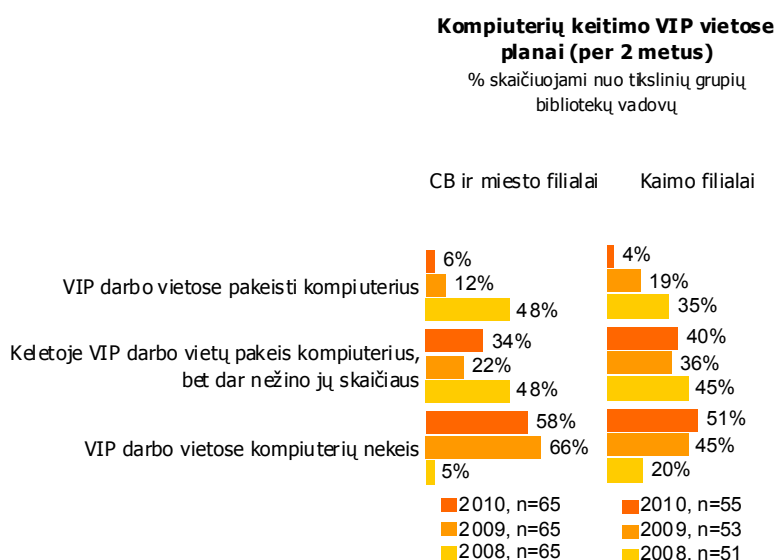
2010 m. apklausos duomenimis, kompiuterių keitimus planuoja 40% miesto ir 44% kaimo bibliotekų filialų. (21 diagrama).

21 Diagrama. Ar per ateinančius dvejus metus planuojama pakeisti kompiuterius dabartinėse (esančiose) viešos prieigos darbo vietose?

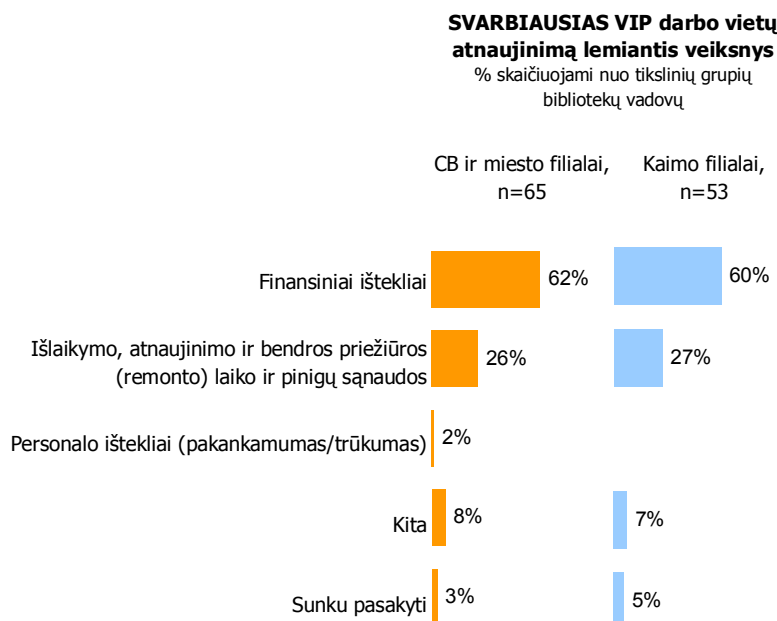
Analizuojant 2008 – 2010 m. apklausų duomenis, galima stebėti tolygų planuojamų keisti kompiuterių skaičiaus mažėjimą (nuo 2008 m. 96% iki 40% 2010 m. miesto filialuose). Šis procesas yra natūralus, kadangi didelė dalis viešos interneto prieigos filialų kompiuterius jau atnaujino prieš keletą metų. Turint galvoje spartų kompiuterinių programų vystimąsi ir jų augantį „implumą“ kompiuterių resursams, bei intensyviai naudojamos technikos susidėvėjimą, už keletą metų vėl galima prognozuoti išaugusį IT technikos poreikį. (22 diagrama)

22 Diagrama. Ar per ateinančius dvejus metus planuojama pakeisti kompiuterius dabartinėse (esančiose) viešos prieigos darbo vietose? 2008 – 2010 m. palyginimas

Kaip ir naujų viešų interneto prieigų kūrimo atveju, pagrindinė kompiuterinės technikos atnaujinimo prielaida – materialiniai ištekliai. (23 – 24 diagramos)

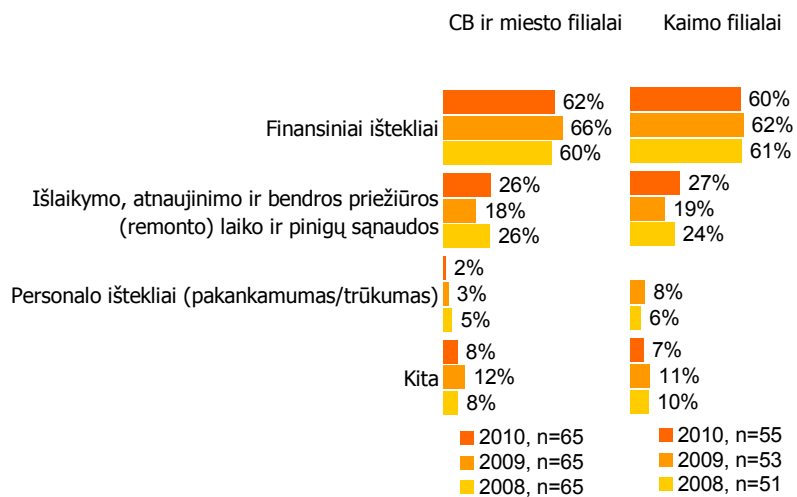
23 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausią veiksnį, kuris lemia Jūsų pajėgumus atnaujinti (pakeisti) viešos prieigos darbo vietas?

24 Diagrama. Prašome nurodyti svarbiausią veiksny, kuris lemia Jūsų pajėgumus atnaujinti (pakeisti) viešos prieigos darbo vietas? 2008 – 2010 m. palyginimas

SVARBIAUSIAS VIP darbo vietų atnaujinimą lemiantis veiksnys

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių bibliotekų vadovų

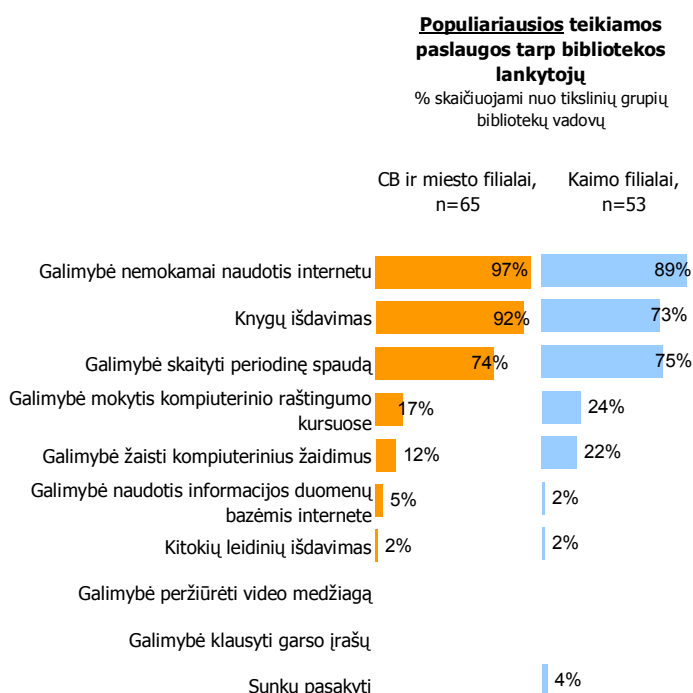
4. Populiariausios bibliotekų paslaugos ir veiklos perspektyvos

- „Tradicinė“ bibliotekų misija – knygų išdavimas yra išstumta jų siūlomos galimybės naudotis internetu. Periodinės spaudos skaitymas taip pat išlieka populiariausių bibliotekos funkcijų trejetuke. Šalia paminėto „didžiojo trejeto“ gan svarbi galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo.
- 2010 m. tyrimas atskleidė neigiamą „šalutinį“ naujų technologijų poveikį – internetas ima išstumti knygų ir periodikos skaitymą kaimo filialuose (čia taip pat ypač populiarūs kompiuteriniai žaidimai). Miesto filialams šis reiškinys nėra būdingas – čia interneto populiarumas yra lygiagretus įprastinių bibliotekų paslaugų populiarumui.

4.1 Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Dabartinė situacija

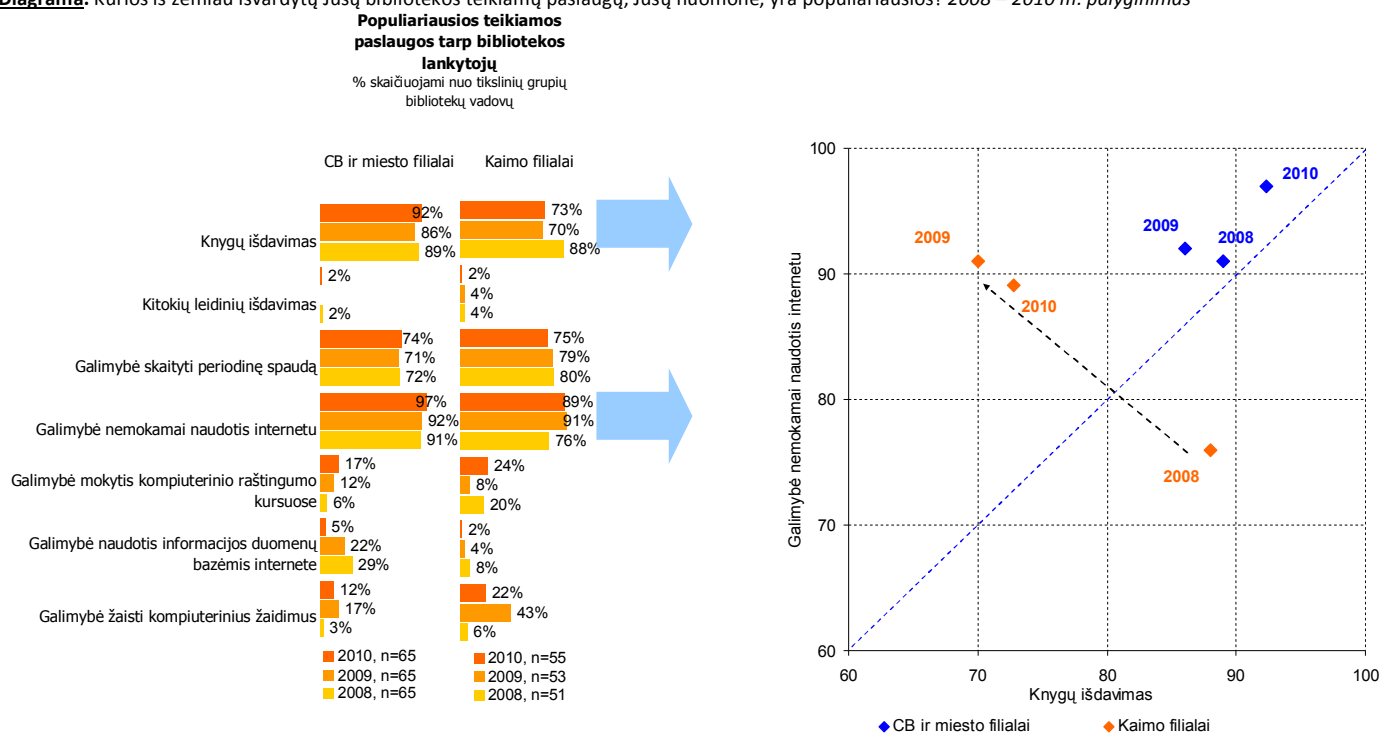
2010 m. apklausos duomenimis, „tradicinė“ bibliotekų misija – knygų išdavimas yra išstumta galimybės naudotis internetu (knygų išdavimo – naudojimosi internetu santykis 2010 m. buvo 92% / 97% mieste ir 73% / 89% kaime, 2009 m. - 86% / 92% mieste ir 70% / 91% kaime, 2008 m. - 89% / 91% mieste ir 88% / 76% kaime). Periodinės spaudos skaitymas taip pat išlieka populiariausių bibliotekos funkcijų trejetuke (2010 m. – 74% mieste ir 75% kaime). Šalia paminėto „didžiojo trejeto“ gan svarbi galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo (2010 m - 17% mieste ir 24% kaime, 2009 m - 12% mieste ir 8% kaime, 2008 m - 6% mieste ir 20% kaime). Kaimo filialuose itin populiarūs kompiuteriniai žaidimai (22%). (25 diagrama)

25 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, yra populiariausios?

Analizuojant 2008 – 2010 m. populiariausių bibliotekų paslaugų vertinimus, pastebima, kad kaimo filialuose interneto populiarumas augo kiek lėčiau. 2008 m. internetas pagal populiarumą jau pirmavo miesto filialuose, tuo tarpu kaime jis vis dar buvo viename lygmenyje su knygų ir periodinės spaudos skaitymu. Nuo 2009 m. galima kalbėti apie kaimo ir miesto interneto plėtros tendencijų supanašėjimą. 2010 m. tyrimas atskleidė neigiamą „šalutinį“ naujų technologijų poveikį – internetas ima išstumti knygų ir periodikos skaitymą kaimo filialuose (čia taip pat ypač populiarūs kompiuteriniai žaidimai). Miesto filialams šis reiškinys nėra būdingas – čia interneto populiarumas yra lygiagretus įprastinių bibliotekų paslaugų populiarumui („laimi visi“ situacija²). (26 diagrama)

26 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, yra populiariausios? 2008 – 2010 m. palyginimas

4.2 Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Remiamos sritys

2010 m. tyrime numatomos vystyti bibliotekų veiklos sritys kaimo ir miesto filialuose išsiskyrė. Miesto filialai labiau akcentavo kompiuterinio raštingumo kursus – 72% atvejų (kaime – 64%), ir informacinių duomenų bazių naudojimą – 51% (kaime tik 27%). Kalbant apie kaimo filialų ateities prioritetus, pagrindinis akcentas buvo galimybė nemokamai naudotis internetu – 51% (mieste – 28%). Kaimo filialuose taip pat akcentuota galimybė skaityti periodinę spaudą.(27 diagrama)

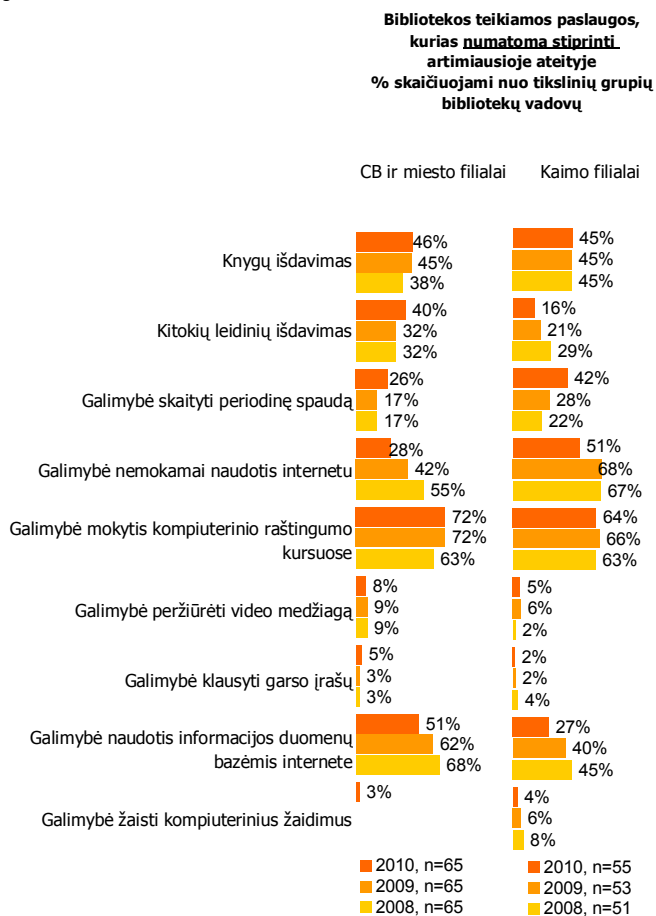
² Strateginiuose lošimų teorijos sprendimuose naudojamas terminas (win – win), reiškiantis, kad sprendimas ar situacija palanki abiem pusėms.

27 Diagrama. Prašome nurodyti prioritines Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų sritis, kurias numatoma stiprinti artimiausioje ateityje?

2008 – 2010 m. apklausų duomenys rodo įdomią tendenciją: ir miestuose, ir kaimo filialuose ketinimai skatinti naudojimąsi internetu tolydžiai mažėja (mieste nuo 55% 2008 m. iki 28% 2010 m.; kaime nuo 67% 2008 m. iki 51% 2010 m.). Tai gali reikšti, kad ši paslauga jau patikimai įsitvirtino tarp kitų bibliotekų veiklos sričių, todėl nebereikalauja papildomo skatinimo (28 diagrama).

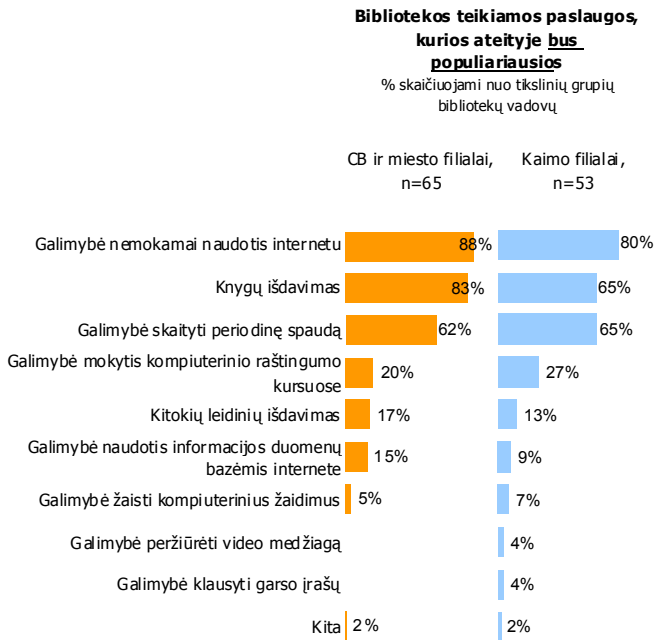
28 Diagrama. Prašome nurodyti 3 prioritines Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų sritis, kurias numatoma stiprinti artimiausioje ateityje? 2008 – 2010 m. palyginimas

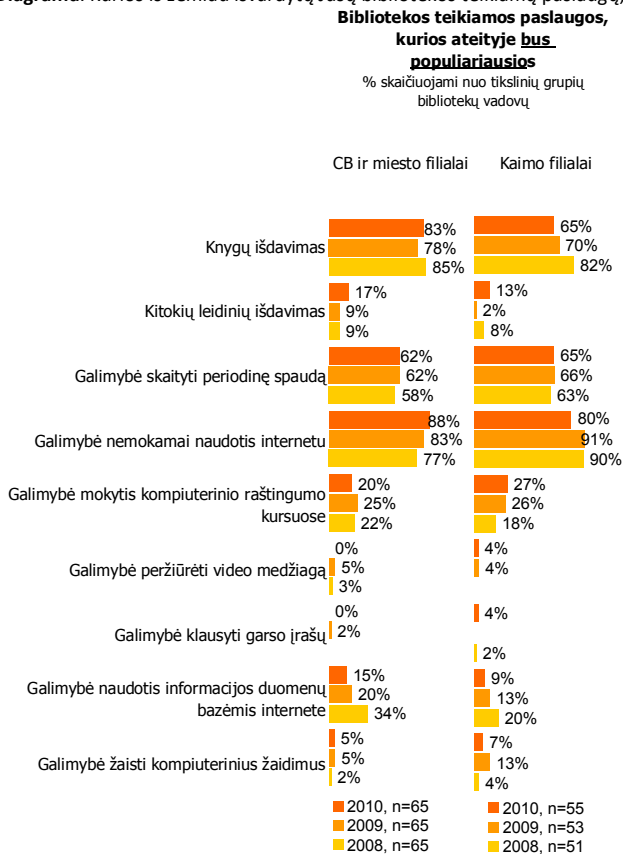
4.3 Populiariausios bibliotekų teikiamos paslaugos. Ateities prognozės

Ateityje, vadovų nuomone, bibliotekų paslaugų populiarumas turėtų atitikti dabartinę situaciją. Populiariosios sritys artimoje ateityje turėtų būti: internetas, knygų išdavimas ir periodinių leidinių skaitymas (29 diagrama).

29 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, bus populiariausios?

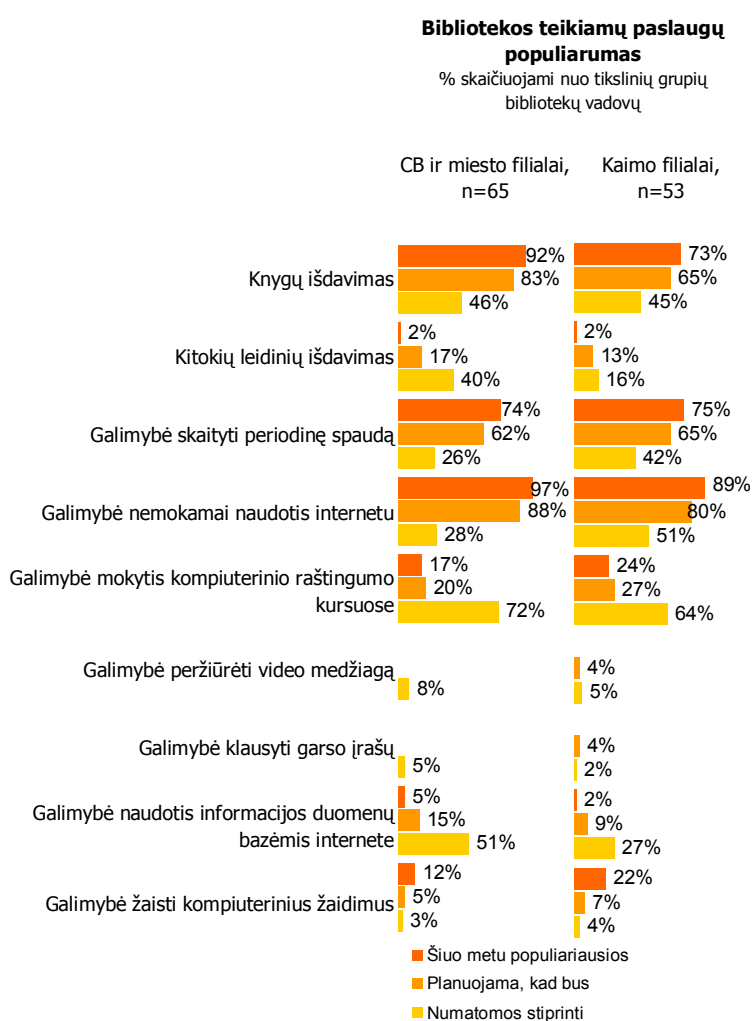
30 Diagrama. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, bus populiariausios? 2008 – 2010 m. palyginimas

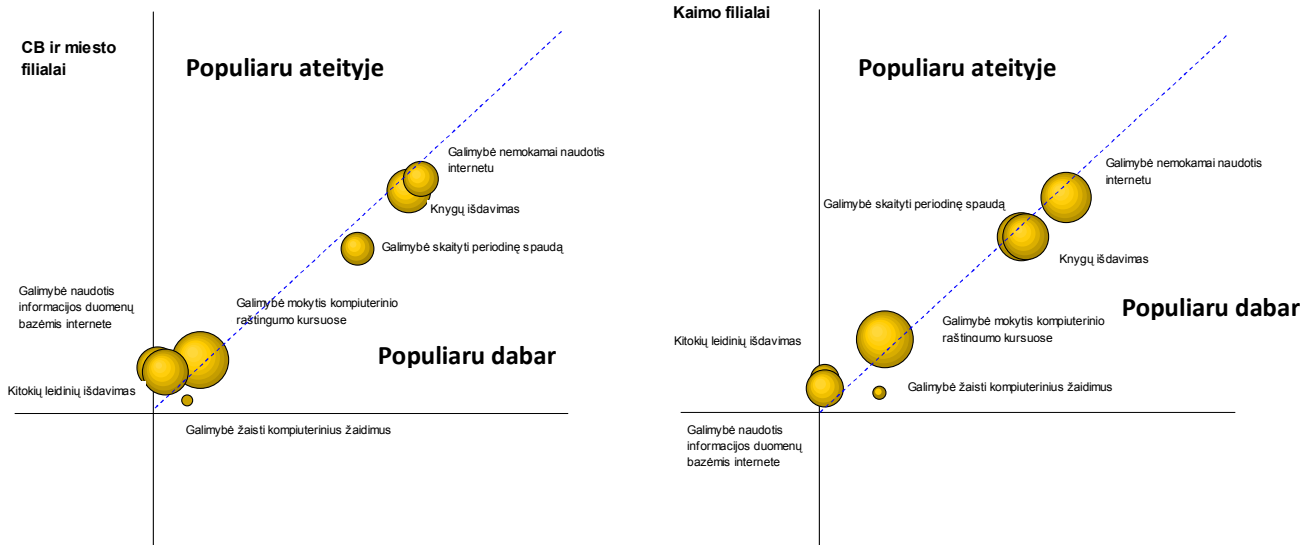
4.4 Paslaugų populiarumas ir populiarinimas

Analizuojant dabartinių populiariausių paslaugų, galimai populiariausių ateityje ir skatinamų paslaugų statistiką, galima išskirti keletą prioritetinių veiklos sričių (pagal tai kokios sritys numatomos remti). Tai – kompiuterinio raštingumo kursai, naudojimas internetinėmis duomenų bazėmis ir kitokių leidinių išdavimas. Deja, iškart pastebimas tam tikras prieštaravimas tarp numatomų remti sričių ir prognozuojamų populiarių bibliotekų paslaugų ateityje – bibliotekų vadovai ateityje „nemato“ šių sričių tarp populiariausių bibliotekų teikiamų paslaugų. (31 – 32 diagramos).

31 Diagrama. Skatinamos bibliotekų veiklos sritys

32 Diagrama. Populiariausios ir skatinamos bibliotekų veiklos sritys. (Dabartis – skatinimas – ateitis)

* **Legenda.** (Kaip analizuoti suvokimo žemėlapij). Diagrama paremta dabartinių, prognozuojamų ir remiamų bibliotekų veiklos sričių populiarumo vertinimais (žr. 31 diagramą) Horizontali ašis (X) rodo sričių dabartinį populiarumą, o vertikali (Y) – veiklos sričių populiarumo prognozes. Skritulių dydis reprezentuoja veiklos sričių skatinimo apimtį. Pvz. Kompiuteriniai žaidimai yra neskatinami, šiuo metu mažai populiarūs (galimai dėl draudimų) ir galimai bus dar mažiau populiarūs ateityje.

5. Interneto turinio pasiūla ir nauda bendruomenei

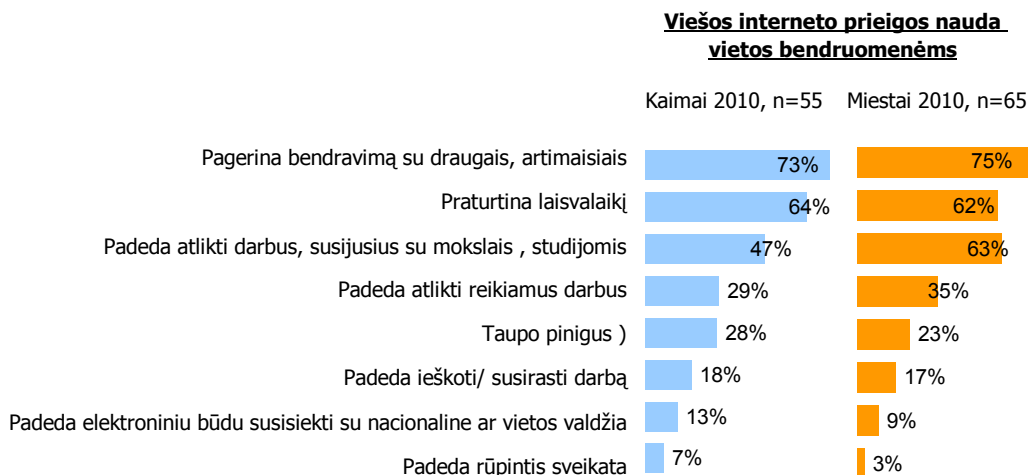
🌈 Apibendrinant interneto išteklių populiarumą ir skatinimą jais naudotis, galima išskirti tris pagrindines grupes:

- „vartotojų sritis“ – šiais interneto ištekliais žmonės naudojasi ir be papildomo skatinimo. Tai – elektroninis bendravimas ir laisvalaikio, kultūros informacijos paieška.
- „tiekėjų sritis“ – interneto ištekliai, kuriais aktyviausiai skatinama naudotis, tačiau jie nebūtinai sutampa su populiarumu. Tai – darbo paieška internete, sveikatos informacija, interneto ištekliai ekonominei veiklai ir elektroninės valdžios paslaugos (pastarosios „skatina – naudojami“ skirtumai yra ypač ryškūs).
- „niekieno sritis“ – nepopuliarūs ir neskatinami interneto resursai. Tai – interneto turinio kūrimas ir galimybė užsidirbti internetu, interneto naujovės. Šios sritys galimai yra nepopuliarios ir mažai skatinamos dėl jų sąlyginio sudėtingumo ir specialiųjų žinių poreikio.

5.1 Bibliotekų vadovų nuomonė apie viešos interneto prieigos teikiamą naudą bendruomenei

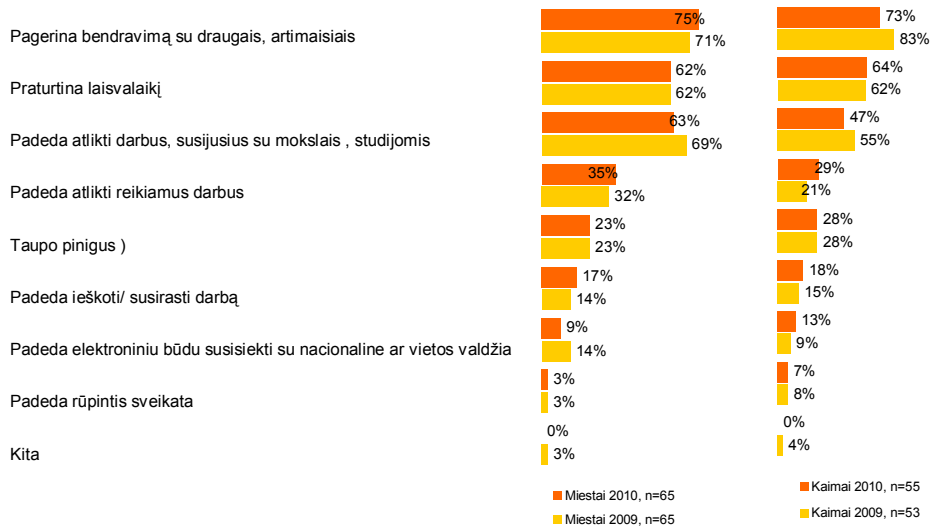
2010 m. bibliotekų vadovų apklausos duomenimis, pagrindinės viešų interneto prieigų naudos vietos bendruomenėms³ yra: pagerėjęs bendravimas su draugais, artimaisiais (2010 m. tyrimo duomenimis - 73% kaime ir 75% mieste, 2009 m. - 83% kaime ir 71% mieste), laisvalaikio praturtinimas (2010 m. tyrimo duomenimis - 64% kaime ir 62% mieste, 2009 m. - 62% kaime ir 62% mieste), pagalba atliekant darbus, susijusius su mokslais ar studijomis (2010 m. tyrimo duomenimis - 47% kaime ir 63% mieste, 2009 m. - 55% kaime ir 69% mieste). (33 diagrama).

33 Diagrama. Kuo Jūsų bibliotekos teikiama vieša interneto prieiga yra naudinga vietos bendruomenei?

³ 7 poveikis. „Išaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT“ Priežiūros rodiklis 7B. „Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei viešos interneto prieigos teikiamą naudą“

34 Diagrama. Kuo Jūsų bibliotekos teikiama vieša interneto prieiga yra naudinga vietos bendruomenei? 2009 – 2010 m. palyginimas

5.2 Interneto turinio pasiūla, naudojimas ir skatinimas

2010 m. tyrimo duomenimis, bibliotekų viešos interneto prieigos vietose lankytojai daugiausiai naudojami šiomis paslaugomis:⁴ elektroninėmis bendravimo priemonėmis – 98%, interneto ištekliais ekonominei veiklai – 60%, kultūrine, bendruomenine ir laisvalaikio informacija – 57%, darbo paieška internete – 31% Bibliotekose lankytojai daugiausia skatinami naudotis šiomis paslaugomis: interneto ištekliais ekonominei veiklai – 83%, elektroninėmis bendravimo priemonėmis – 71%, el. valdžios paslaugomis – 57%.

Rečiausiai viešo interneto prieigų vartotojai skatinami naudotis interneto naujovėmis ir interneto turinio kūrimu. (35 diagrama)

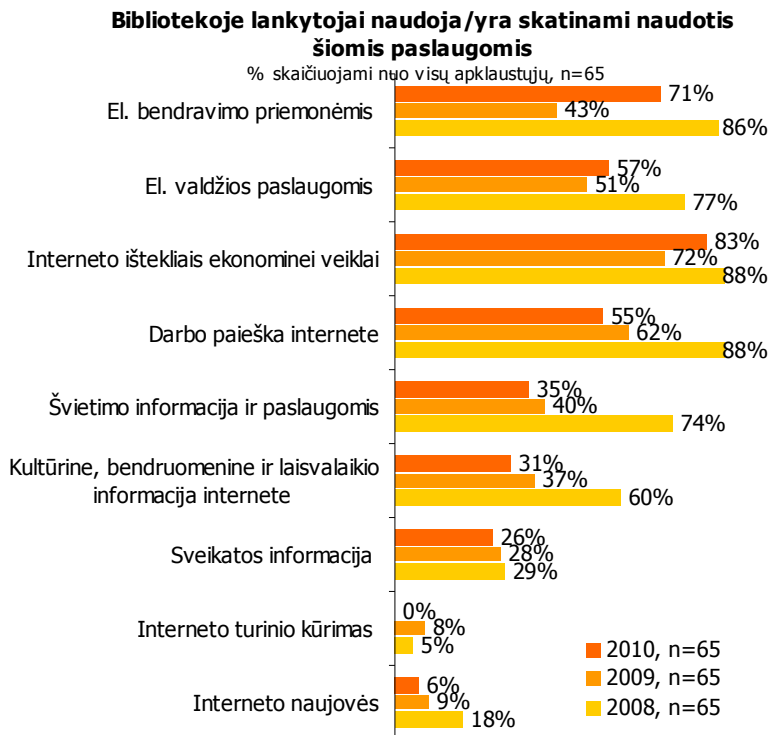
35 Diagrama. Kuriais iš nurodytų informacijos sričių viešos interneto prieigos lankytojai naudojami dažniausiai?

⁴ 8 poveikis. „Išaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas“ Priežiūros rodiklis 8B. „Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje“

Laiko perspektyvoje, 2008 – 2010 m. pastebimas mažėjantis skatinimas naudotis el. valdžios priemonėmis, darbo paieška internete, švietimo ir kultūrine informacija internete. (36 diagrama)

36 Diagrama. Kuriais iš nurodytų informacijos sričių viešos interneto prieigos lankytojai mokomi ir skatinami naudotis? 2009 – 2010 m. palyginimas

Apibendrinant interneto išteklių populiarumą ir skatinimą jais naudotis, galima išskirti tris pagrindines grupes:

- „vartotojų sritis“ – šiais interneto ištekliais žmonės naudojami ir be papildomo skatinimo. Tai - elektroninis bendravimas ir laisvalaikio, kultūros informacijos paieška.
- „tiekėjų sritis“ – interneto ištekliai, kuriais aktyviausiai skatinama naudotis, tačiau jie nebūtinai sutampa su populiarumu. Tai – darbo paieška internete, sveikatos informacija, interneto ištekliai ekonominei veiklai ir elektroninės valdžios paslaugos (pastarosios skatina – naudojasi skirtingai yra ypač ryškūs, 57% bibliotekininkų paminėjo skatinimą, tačiau teigė, kad el. valdžios ištekliais naudojasi 14% lankytojų).
- „niekieno sritis“ – nepopuliarūs ir neskatinami interneto resursai. Tai – interneto turinio kūrimas ir galimybė užsidirbti internetu, interneto naujovės. Šios sritys galimai yra nepopuliarios ir mažai skatinamos dėl jų sąlyginio sudėtingumo ir specialiųjų žinių poreikio.

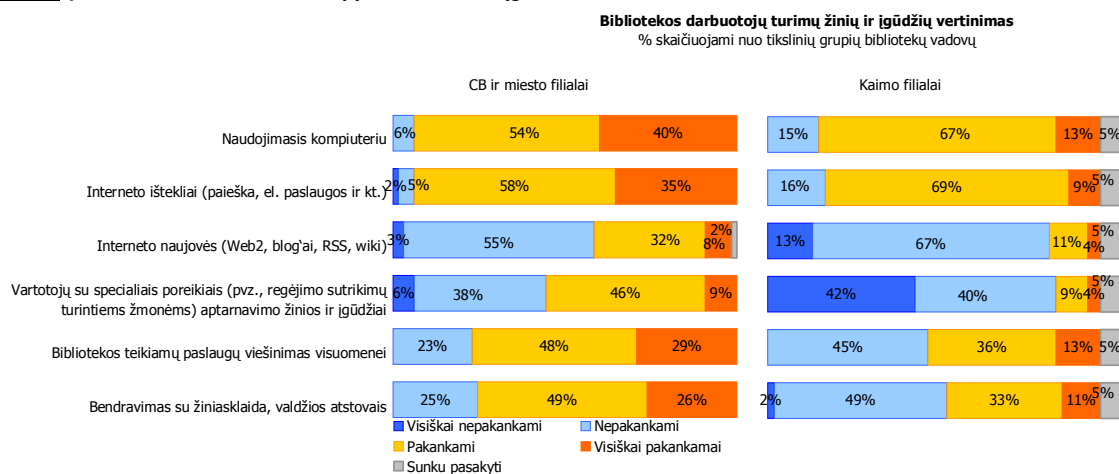
6. Bendrieji bibliotekinių įgūdžiai, atstovavimas ir įvaizdis

- Miestų bibliotekų darbuotojų žinios ir įgūdžiai geresni visose srityse, tačiau sekant 2008 – 2010 m. vertinimais, šis atotrūkis laipsniškai mažėja. Dvi sritys: lankytojų su specialiaisiais poreikiais aptarnavimas ir interneto naujovių taikymas gerokai atsilieka nuo kitų sričių. Kaimo filialuose, vadovų nuomone, šių sričių žinių stygius yra ypač ryškus.
- Dauguma vadovų yra užmezgę partnerystės santykius su kitomis organizacijomis. Pagrindiniai bibliotekų partneriai – nevyriausybinės organizacijos (NVO) ir valstybinės institucijos. Su verslo struktūromis ryšius palaiko 42% bibliotekų vadovų. Socialinės partnerystės teikiamas naudas galima aiškiai diferencijuoti į materialines (daugiausiai paramos gaunama iš verslo) ir nematerialines (idėjų palaikymas, renginių organizavimas, ryšių užmezgimas).

6.1 Bendrieji bibliotekinių įgūdžiai

2010 m. vadovai aukščiausiai vertina bendruosius kompiuterio įgūdžius (94% palankių vertinimų) ir interneto išteklių vartojimo įgūdžius (93% palankių vertinimų). Silpnosios bibliotekinių pusės – vartotojų su specialiaisiais poreikiais aptarnavimas (55%) ir interneto naujovės (40% palankių vertinimų). (37 diagrama)

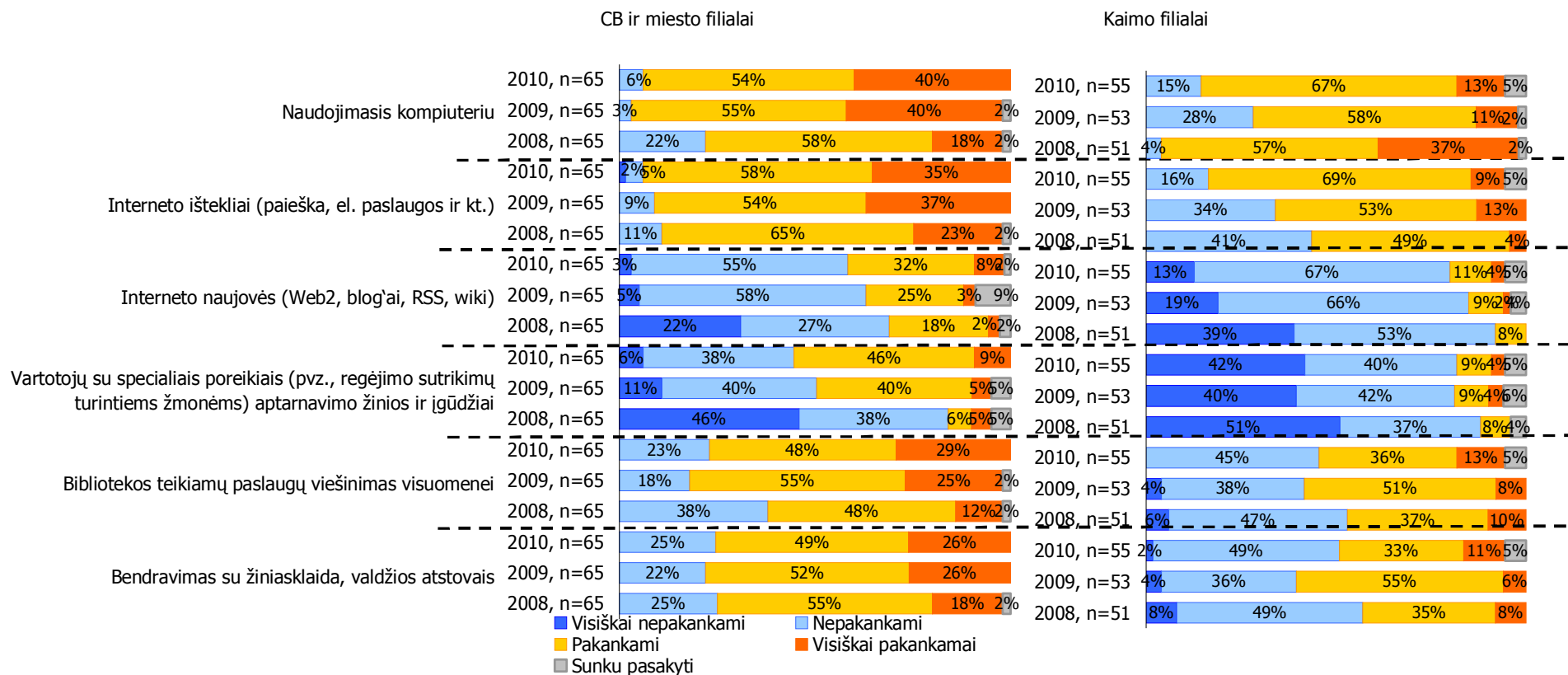
37 Diagrama. Įvertinkite bibliotekos darbuotojų turimas žinias ir įgūdžius?

Vadovų nuomone, miestų bibliotekų darbuotojų žinios ir įgūdžiai geresni visose srityse, tačiau sekant 2008 – 2010 m. vertinimais, šis atotrūkis tolydžio mažėja (ypač vertinant bendruosius naudojimosi kompiuteriu ir interneto ištekliais įgūdžius). Dvi sritys: lankytojų su specialiaisiais poreikiais aptarnavimas ir interneto naujovių taikymas gerokai atsilieka nuo kitų sričių. Kaimo filialuose, vadovų nuomone, šių sričių žinių stygius yra ypač ryškus (38 diagrama).

38 Diagrama. |vertinkite bibliotekos darbuotojų turimas žinias ir įgūdžius? 2008 – 2010 m. palyginimas

Bibliotekos darbuotojų turimų žinių ir įgūdžių vertinimas
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių bibliotekų vadovų

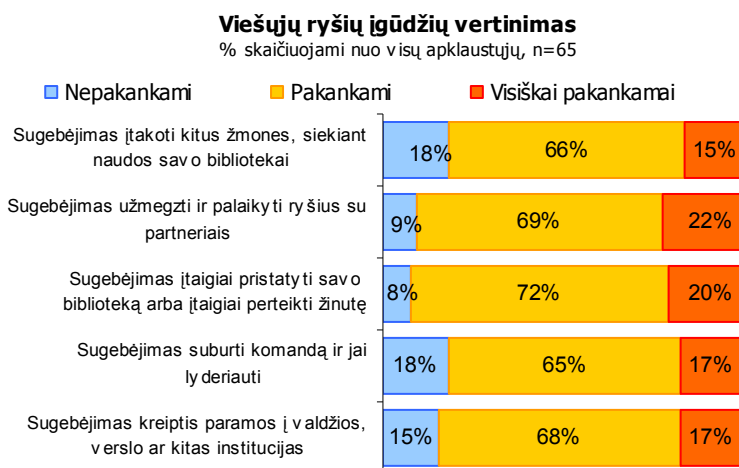
6.2 Bibliotekinių atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai

Skyrelis skirtas bibliotekų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiams aptarti.⁵

6.2.1 Bendrieji bibliotekos atstovavimo įgūdžių vertinimai

Savo bendruosius atstovavimo įgūdžius, 2010 m. atlikto tyrimo duomenimis, vadovai vertina palankiai. Interesų gynimo ir lobizmo sritys vertinamos kiek labiau savikritiškai (nepakankamus įgūdžius paveikti kitus žmones siekiant naudos bibliotekai išskyrė 18%, gebėjimą kreiptis paramos į valdžios institucijas – 15% vadovų). Netikėti, turint galvoje apklaustųjų pareigas, gebėjimo suburti komandą ir jai lyderiauti vertinimai, kur beveik penktadalis (18%) pripažino savo įgūdžius nepakankamais. (39 diagrama)

39 Diagrama. Kaip Jūs įvertintumėte savo turimus bibliotekos atstovavimo įgūdžius?

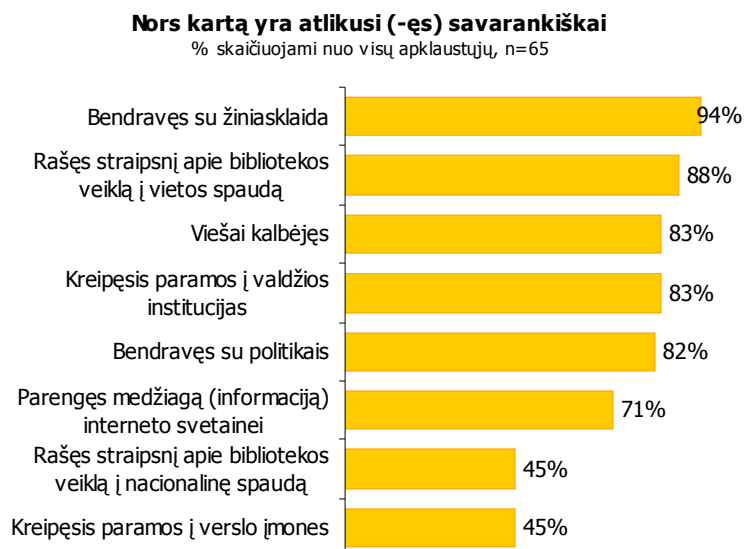

Bibliotekų vadovai yra aktyvūs viešojoje erdvėje. 2010 m. apklausos duomenimis, 94% respondentų yra bendravę su žiniasklaida, 88% rašę straipsnį apie bibliotekos veiklą į vietos spaudą, po 83% - viešai kalbėję ir kreipęsi pagalbos į veiklos institucijas, 82% - bendravę su politikais.

Silpnosios vadovų viešos ir atstovavimo veiklos sritys – straipsniai nacionalinėje spaudoje (45% publikavusių) ir paramos verslo sektoriuje paieška (45%). (40 diagrama)

⁵ Priėžiūros rodiklis 2B. „Pagerėję bibliotekinių atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai“

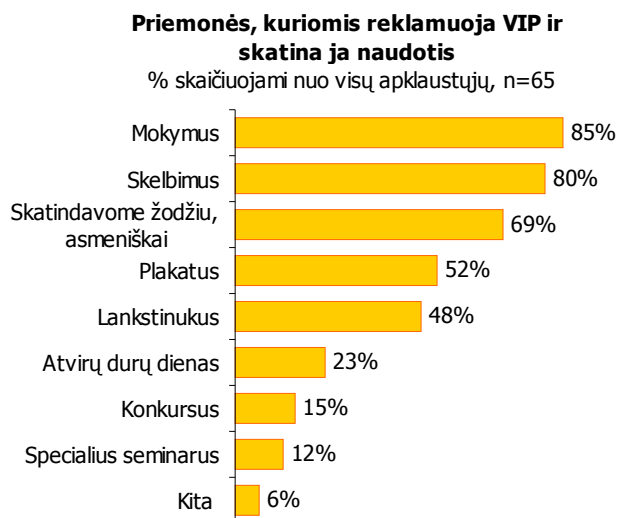
40 Diagrama. Ką iš žemiau išvardytų veiksmų esate nors kartą atlikę savarankiškai?

6.2.2 Viešų interneto prieigų populiarinimo būdai

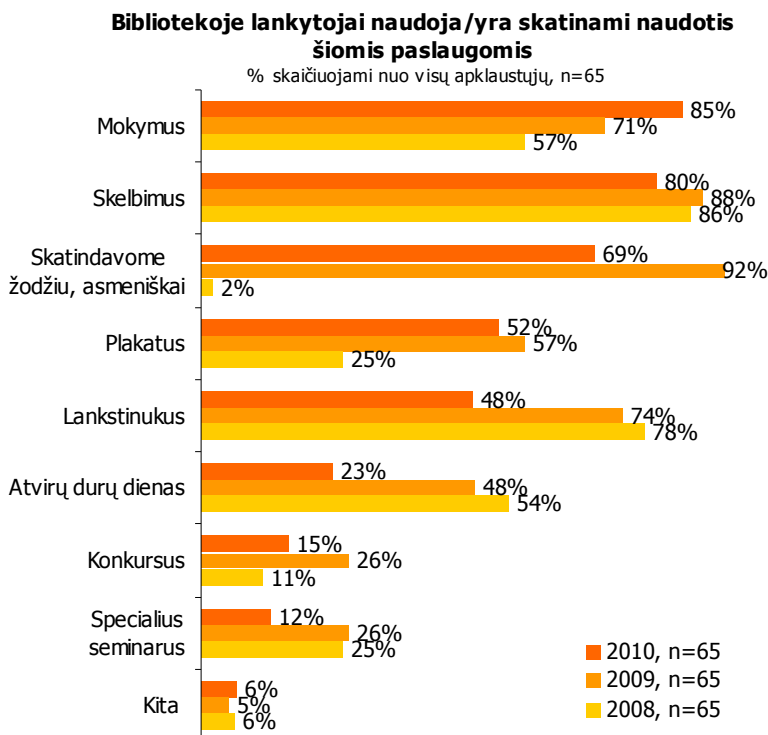
2010 m. apklausos duomenimis, reklamuodami viešą interneto prieigą ir skatindami žmonės naudotis šia prieiga, vadovai naudojo mokymus – 85%, skelbimus – 80% ir tiesioginius žodinius raginimus – 69%, plakatus – 52%. Rečiausiai viešos interneto prieigos populiarinimui organizuoti specialūs seminarai – 12%. (41 diagrama)

41 Diagrama. Kurias iš išvardintų priemonių Jūs savo darbe naudojote reklamuoti viešą interneto prieigą ir skatinti žmonės naudotis šia prieiga?

Lyginant 2008 – 2010 m. apklausų rezultatus, pastebimas mokymų, kaip vienos iš viešų interneto prieigų naudojimosi skatinimo priemonių, svarbos augimas. 2009 m. apklausoje mokymus išskyrė 71% respondentų, o 2010 m. tyrime – 85% respondentų. (42 diagrama)

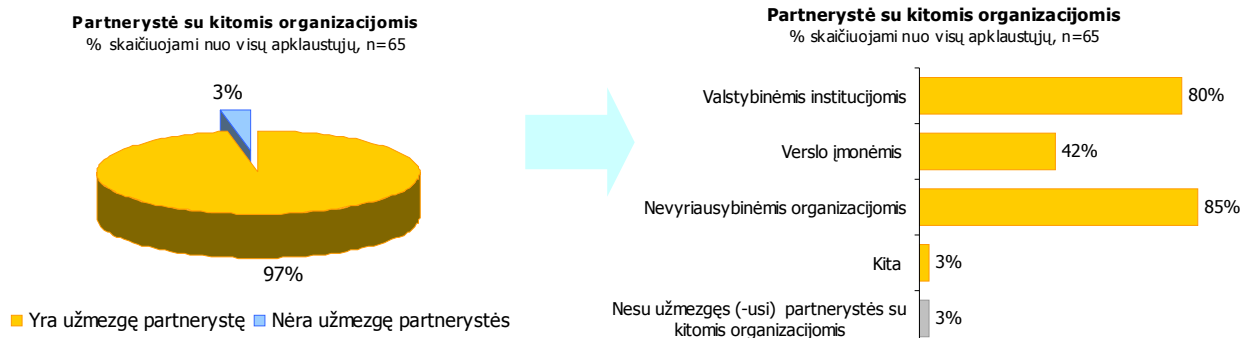
42 Diagrama. Kurias iš išvardintų priemonių Jūs savo darbe naudojote reklamuoti viešą interneto prieigą ir skatinti žmonės naudotis šia prieiga? 2009 – 2010 m. palyginimas

6.2.3 Ryšiai su socialiniais partneriais

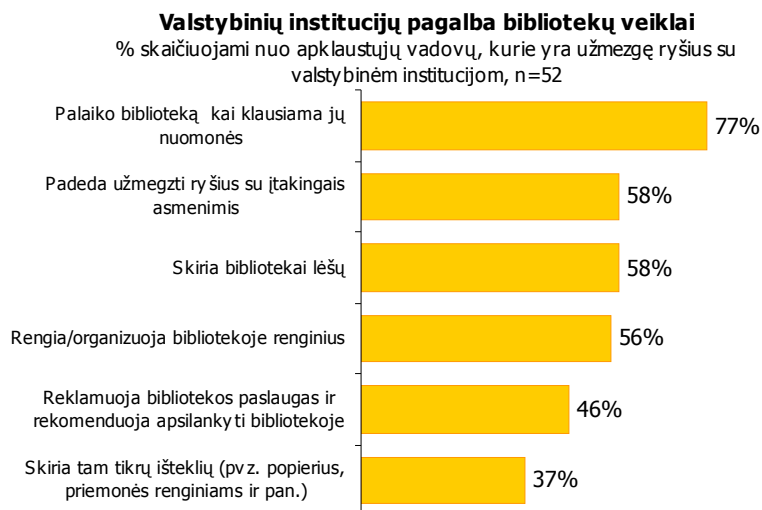
Skirtingai nuo bibliotekininkų, kurių tik kas antras yra užmezgę socialinius ryšius su partneriais, absoliuti dauguma vadovų (97%) yra užmezgę partnerystės ryšius su kitomis organizacijomis. Pagrindiniai bibliotekų partneriai – NVO (85% kontaktų) ir valstybinės institucijos (80% kontaktų). Su verslo struktūromis ryšius palaiko 42% bibliotekų vadovų. (43 diagrama)

43 Diagrama. Ar atstovaudamas/-a savo biblioteką Jūs esate užmezgę partnerystę su kitomis organizacijomis ir jei taip, tai su kokiomis?

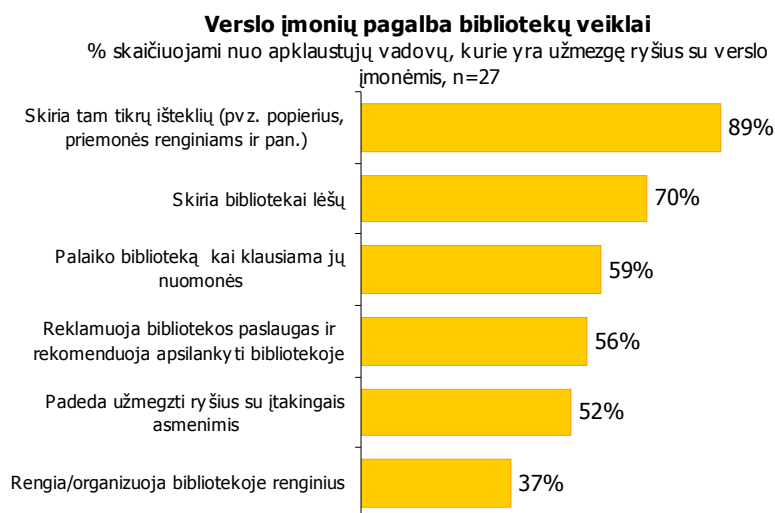

Socialinės partnerystės teikiamas naudas galima aiškiai diferencijuoti į materialines (daugiausiai paramos gaunama iš verslo) ir nematerialines (idėjų palaikymas, renginių organizavimas, ryšių užmezgimas). (44 - 47 diagramos)

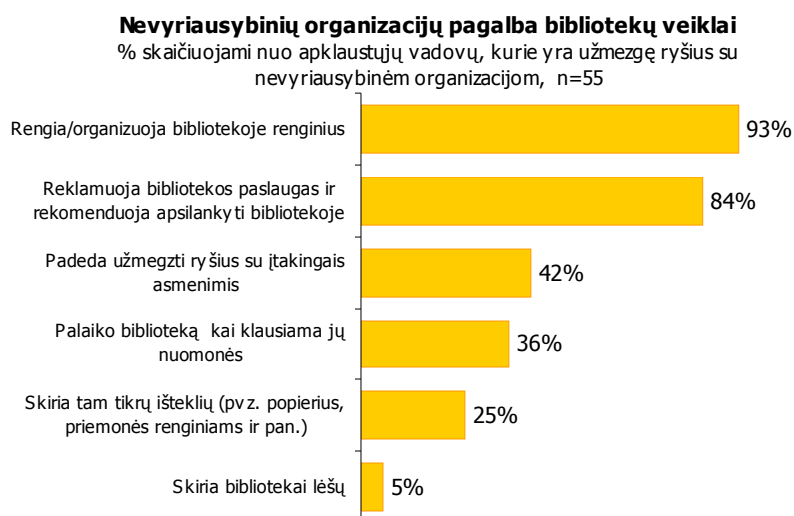
44 Diagrama. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? *Valstybinės institucijos.*

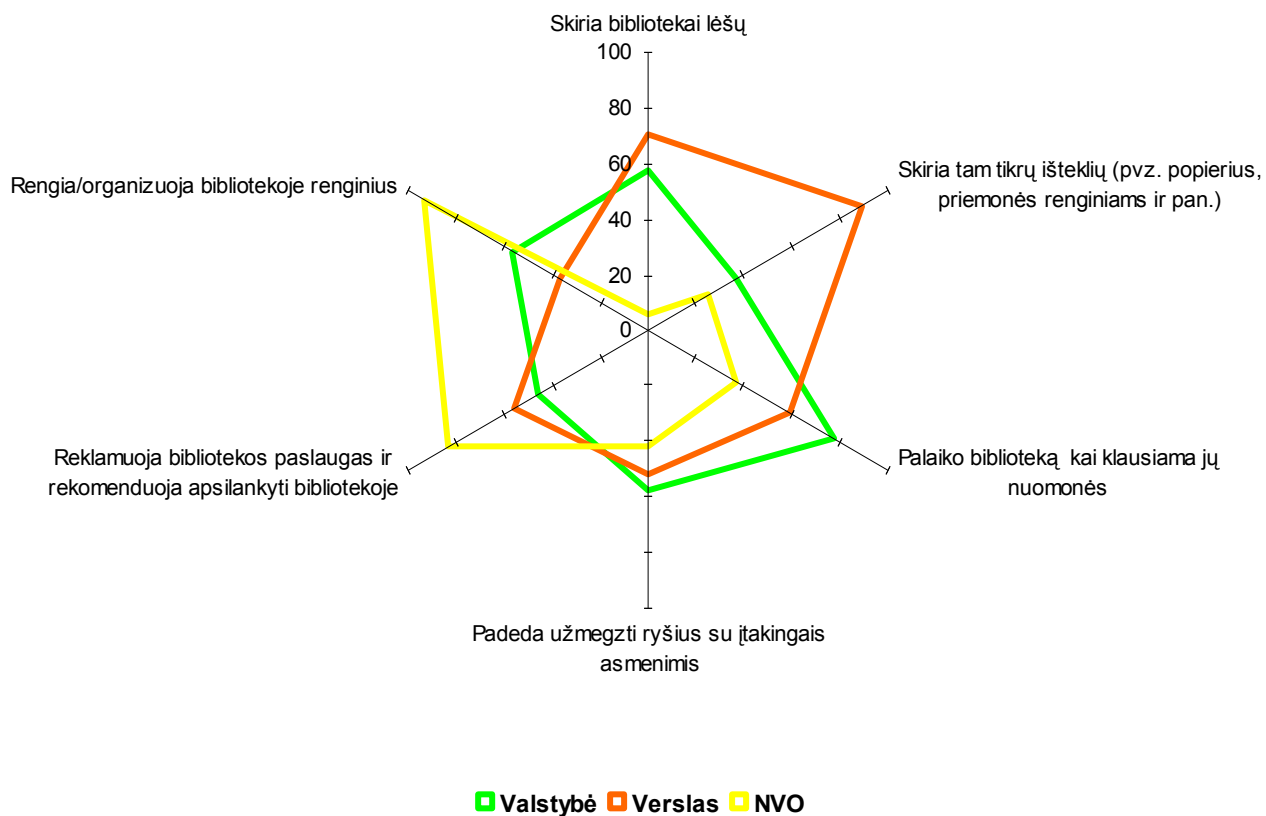
45 Diagrama. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? *Verslo įmonės.*

46 Diagrama. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? *NVO.*

47 Diagrama. Socialinių partnerių kuruojamų paramos sritys. NVO, verslas ir valstybės institucijos.

6.3 Bibliotekų įvaizdis

Bibliotekų įvaizdžio⁶ vertinimuose absoliuti dauguma sričių vertinamos palankiai.

Kaip ir ankstesniuose tyrimuose, vadovų nuomone, stipriausia bibliotekų dalis – personalas: bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai, bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui, bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs.

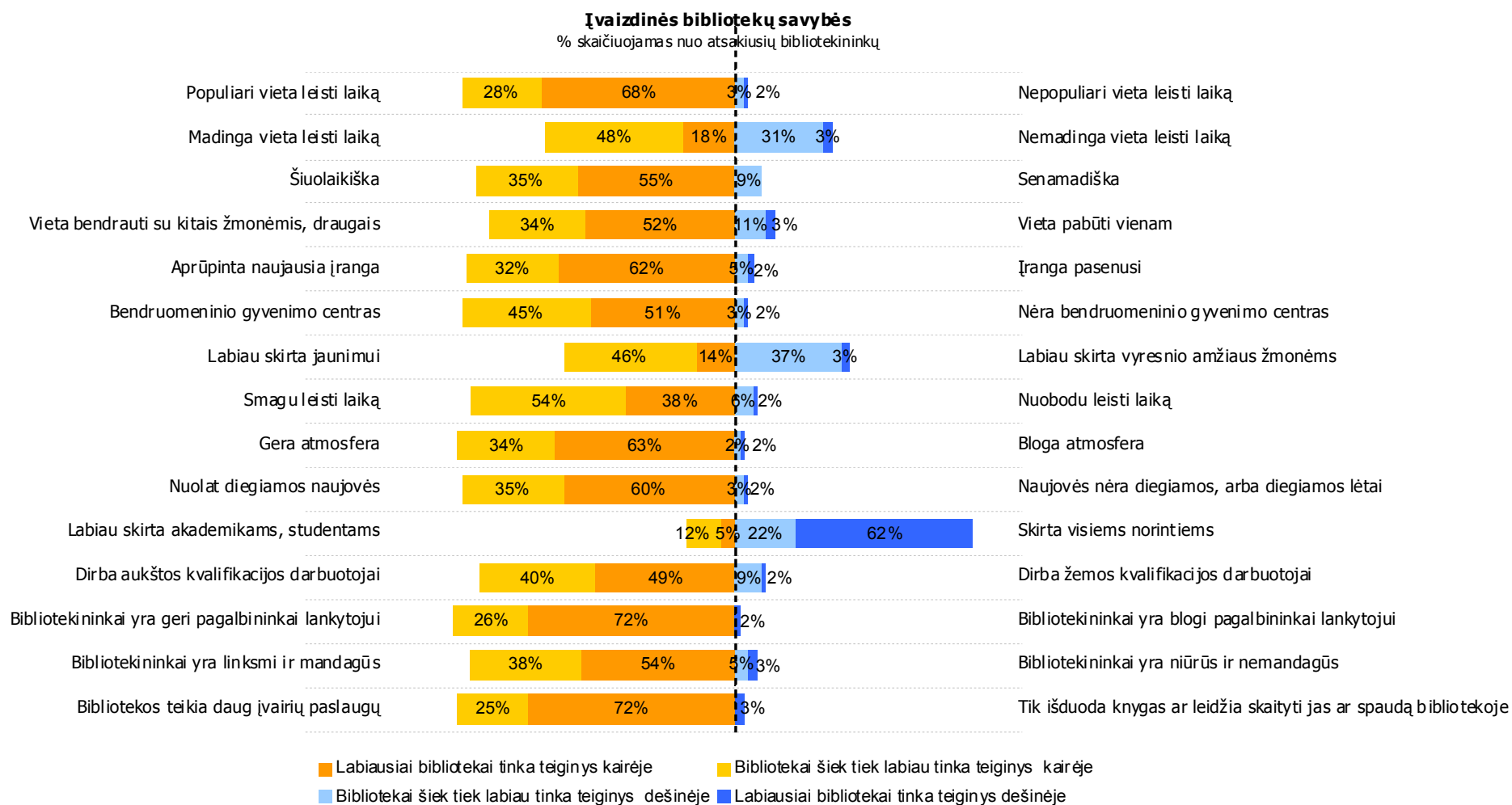
Labai palankiai vertinama bendra aplinka, atvirumas, demokratiškumas ir universalumas: bibliotekoje yra gera atmosfera, biblioteka yra skirta visiems norintiems, biblioteka teikia daug paslaugų.

Respondentai mano, kad bibliotekos yra žmonių traukos centrai: populiari, madinga vieta leisti laiką, bendruomeninio gyvenimo centras, vieta bendrauti.

Pabrėžiamas bibliotekų konservatyvumas, akcentuojant, jog tai – vieta, labiau skirta vyresnio amžiaus žmonėms. (48 diagrama)

⁶ Priežiūros rodiklis 5A. „Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis“

48 Diagrama. Bibliotekų įvaizdis

Įvaizdžio suvokimas per visą tiriamąjį laikotarpį yra labai stabilus, tačiau kai kuriose srityse per 2008 – 2010 m. pastebimi vertinimų poslinkiai. Per trejų metų lyginamąjį laikotarpį bibliotekos apibrėžiamos kaip populiarios, madingos, smagios vietos. 2010 m. pastebimas ir vienas neigiamas įvaizdžio vertinimų vektorius – naujovių diegimas. 2009 m. tyrime vadovai šią sritį vertino palankiau nei 2008 m. tyrime, tačiau 2010 m. naujovių diegimas vertintas net prasčiau negu 2008 m. (49 diagrama).

49 Diagrama. Bibliotekų įvaizdis. 2008 – 2010 m. palyginimas

7. Rezultatų apibendrinimas

Tyrimo modelis suteikia daug kiekybinės informacijos ir kurios galima konstruoti tam tikras prielaidas tolesnei analizei.

Biudžetas. Nuoseklus bendro finansavimo mažinimas ir force majeure viešoms interneto prieigoms.

Finansinė situacija bibliotekų stiprinimui yra labai nepalanki. 2008 – 2010 m. laikotarpiu labiausiai sumažėjo bendrasis finansavimas, tačiau nukentėjo ir viešų interneto prieigų plėtrai skirti biudžetai. Vis dėlto bendrojo ir viešos interneto prieigos finansavimo buvo kiek skirtingi. Tyrimų duomenimis, bendrojo biudžeto mažinimas yra ilgalaikė tendencija, išryškėjusi jau 2008 m. pradinės situacijos analizėje. Viešų interneto prieigų bibliotekose finansavimo mažėjimas nuo 2009 m. gali būti tiesioginė ekonominio sunkmečio pasekmė.

Materialinė padėtis ir aprūpinimas. Paramos „tradicinėms“ sritims kompensuojami naujomis technologijomis ir kultūriniais renginiais.

2010 m. apklausos duomenimis, labiausiai pablogėjo „tradicinių“ bibliotekos veiklos sričių padėtis: knygų asortimento atnaujinimas, kitų leidinių įvairovė, periodinės spaudos įvairovė, tuo tarpu „naujosios“ bibliotekos (IT technika ir turinys) pozicijos ypač sutvirtėjo. Didžiausi teigiami pokyčiai stebimi su interneto ir IT technologijomis (kompiuterinės technikos ir programų gausa ir kokybė, pagalba internetu) bei su kultūrine ir edukacine veikla (organizuojami renginiai, parodos, mokymai) susijusiose srityse.

Viešos interneto prieigos bibliotekose. Sparti plėtra kaimuose; prisotinimas - miestuose .

Tiek vykstanti, tiek ir prognozuojama viešų interneto prieigų plėtra kaimo filialuose yra gerokai spartesnė nei centrinėse bibliotekose ir miesto filialuose. Bendras prieigų skaičiaus augimas numatomas 50% miesto filialų ir 80% kaimo filialų. Skirtingos miesto ir kaimo vietovių viešos interneto prieigos plėtros tendencijos gali būti nulemtos skirtingų atskaitos pozicijų. Kaimo filialuose interneto prieigų trūkumas vis dar jaučiamas, o miestų filialai jau prieš keletą metų buvo sąlyginai „prisotinti“.

Misija. Naujų technologijų ir tradicinių paslaugų simbiozė miestuose ir įprastų paslaugų išstūmimas kaimuose.

„Tradicinė“ bibliotekų misija – knygų išdavimas konkuruoja su galimybe naudotis internetu. 2010 m. tyrimas atskleidė neigiamą „šalutinį“ naujų technologijų poveikį – internetas ima išstumti knygų ir periodikos skaitymą kaimo filialuose. Miesto filialams šis reiškinys nėra būdingas – čia interneto populiarumas yra lygiagretus įprastinių bibliotekų paslaugų populiarumui.

Šioms tendencijoms paaiškinti reikalinga papildoma analizė. Galima daryti prielaidą, kad knygų ir periodikos skaitymo poliarumo nuosmukis yra skirtingo (ir mažėjančio) kaimo ir miesto filialų materialinio aprūpinimo (knygų, leidinių atnaujinimo) pasekmė – trūkumai „tradicinėse“ srityse kompensuojami naujosiomis technologijomis ir turiniu (pastaraisiais miestas ir kaimas aprūpinti vienodai!).

Populiariausi interneto ištekliai. Išskirtinos vartotojų, bibliotekininkų ir niekieno sritys.

„Vartotojų sritis“ interneto ištekliais (elektroninis bendravimas ir laisvalaikio, kultūros informacijos paieška) žmonės naudojasi ir be papildomo skatinimo. Šiais ištekliais paprasčiausia naudotis (reklamuojama ir lengvai pasiekama iš bet kurio populiaraus tinklapio) ir jie iškart teikia akivaizdžią naudą (el. paštas ar kompiuterinė telefonija bendravimą paverčia pigiu ir greitai).

„Tiekėjų sritis“ – tai interneto ištekliai, kuriais bibliotekose aktyviausiai skatinama naudotis, tačiau jie nebūtinai yra populiarūs. Darbo paieška internete, sveikatos informacija, interneto ištekliai ekonominei veiklai ir elektroninės valdžios paslaugos yra labiau specifinės ir „individualizuotos“, todėl vargu ar verta tikėtis, kad jų naudojimas taps kasdieniniu reiškiniu (pvz. sveikatos informacija nėra aktuali sveikiems interneto vartotojams).

„Niekieno sritis“ (internetu turinio kūrimas, galimybė užsidirbti internetu, interneto naujovės) – nepopuliarūs ir neskatinami interneto resursai. Šios sritys galimai yra nepopuliarios ir mažai skatinamos dėl jų sąlyginio sudėtingumo ir specialiųjų žinių poreikio.

Jvaizdis. Palankus ir nepaslankus.

Trys pagrindinės bibliotekų jvaizdžio „atramos“ - kvalifikuotas personalas, gera bendra atmosfera ir atvirumas, bei traukos centras bendruomenėms.

2008 – 2010 m. tyrimuose apklaustų vadovų nuomone, stipriausia bibliotekų dalis – personalas (kvalifikacija, pagalba, draugiškumas). Palankiai vertinama bendra aplinka, atvirumas, demokratiškumas ir universalumas (gera atmosfera, biblioteka yra skirta visiems norintiems, biblioteka teikia daug paslaugų). Respondentai pabrėžė bibliotekų kaip žmonių traukos centrų vaidmenį (populiari, madinga vieta leisti laiką, bendruomeninio gyvenimo centras, vieta bendrauti). Šios bibliotekų jvaizdžio savybės per trijų metų tyrimų laikotarpį beveik nekito. Vienintelis 2010 m. išryškėjęs neigiamas jvaizdžio vertinimų vektorius – naujovių diegimas. 2009 m. tyrime vadovai šią sritį vertino palankiau nei 2008 m. tyrime, tačiau 2010 m. naujovių diegimas vertintas net prasčiau negu 2008 m.

Priedas A. Tyrimo klausimynas

2 instrumentas. Bibliotekų vadovų apklausos klausimynas

1.1. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamoje CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE? Įrašykite duomenis apie visas Jūsų vadovaujamas bibliotekas mieste kartu sudėjus.

1.2. Ar per ateinančius 2 metus numatoma sukurti papildomų (naujų) viešos interneto prieigos vietų Jūsų vadovaujamos bibliotekos KAIMO FILIALUOSE? Įrašykite duomenis apie visas Jūsų vadovaujamas bibliotekas kaime kartu sudėjus.

	Teiginiai	1.1 CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE	1.2 KAIMO FILIALUOSE
1.	Biblioteka planuoja SUKURTI papildomas viešos interneto prieigos darbo vietas per ateinančius 2 metus	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ KELIOMIS DIDINAMAS)	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ KELIOMIS DIDINAMAS)
2.	Biblioteka svarsto galimybes sukurti papildomų viešos interneto prieigos darbo vietų per ateinančius 2 metus, bet šiuo metu nežino tikslaus skaičiaus	2	2
3.	Biblioteka neplanuoja sukurti papildomų viešos interneto prieigos darbo vietų ir per ateinančius dvejus metus jis liks toks pats	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ)	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ)
4.	Biblioteka planuoja SUMAŽINTI viešos interneto prieigos darbo vietų skaičių per ateinančius dvejus metus	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ KELIOMIS MAŽINAMAS)	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ KELIOMIS MAŽINAMAS)
5.	Biblioteka svarsto galimybes sumažinti viešos interneto prieigos darbo vietų skaičių per ateinančius dvejus metus, bet šiuo metu nežino tikslaus skaičiaus	5	5

2.1. Prašome nurodyti 3 pačius svarbiausius veiksnius, kurie lemia Jūsų CENTRINĖS BIBLIOTEKOS IR/AR JOS FILIALŲ MIESTE pajėgumus ar planus sukurti papildomas (naujas) viešos prieigos darbo vietas. (KELI ATSAKYMO VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

2.2. Prašome nurodyti 3 pačius svarbiausius veiksnius, kurie lemia Jūsų BIBLIOTEKOS FILIALŲ KAIMI pajėgumus ar planus sukurti papildomas (naujas) viešos prieigos darbo vietas. (KELI ATSAKYMO VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

	Teiginiai	2.1 CENTRINĖ BIBLIOTEKA IR/AR JOS FILIALAI MIESTE	2.2 KAIMO FILIALAI
1.	Erdvės ribojimai (patalpos, jų būklė)	1	1
2.	Finansiniai ištekliai	2	2
3.	Išlaikymo, atnaujinimo ir bendros priežiūros (remonto) laiko ir pinigų sąnaudos	3	3
4.	Personalo ištekliai (pakankamumas/trūkumas)	4	4
5.	Nepakankama interneto sparta papildomoms darbo vietoms	5	5
6.	Biblioteka nekuria papildomų kompiuterizuotų darbo vietų, bet teikia (ketina teikti) bevielę prieigą lankytojams su nešiojamaisiais kompiuteriais, stengdamasi patenkinti viešos prieigos poreikį	6	6
7.	Kompiuterizuotų darbo vietų skaičiaus atitikimas/neatitikimas vartotojų skaičiui	7	7
8.	Kita (NURODYKITE):		

3.1. Ar per ateinančius dvejus metus planuojama pakeisti kompiuterius dabartinėse (esančiose) viešos prieigos darbo vietose CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS MIESTO FILIALUOSE? Įskaičiuokite ir nešiojamus kompiuterius, jei juos numatoma keisti. Įrašykite duomenis apie visas Jūsų vadovaujamas bibliotekas mieste kartu sudėjus. (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

3.2. Ar per ateinančius dvejus metus planuojama pakeisti kompiuterius dabartinėse (esančiose) viešos prieigos darbo vietose BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE? Įskaičiuokite ir nešiojamus kompiuterius, jei juos numatoma keisti. Įrašykite duomenis apie visas Jūsų vadovaujamas bibliotekas kaime kartu sudėjus. (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

	Teiginiai	3.1 CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE	3.2 KAIMO FILIALUOSE
1.	Biblioteka planuoja pakeisti kompiuterius darbo vietose per ateinančius 2 metus. Kiek?	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ)	(ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ)
2.	Biblioteka planuoja pakeisti kompiuterius keletoje darbo vietų per ateinančius 2 metus, bet šiuo metu nežino tikslaus skaičiaus	2	2
3.	Biblioteka neplanuoja pakeisti kompiuterių darbo vietose per ateinančius 2 metus	3	3

4.1. Prašome nurodyti svarbiausią veiksnį iš pateikto sąrašo, kuris lemia Jūsų CENTRINĖS BIBLIOTEKOS IR/AR JOS FILIALŲ MIESTE pajėgumus atnaujinti (pakeisti) viešos prieigos darbo vietas (VIENAS ATSAKYMŲ VARIANTAS)

4.2. Prašome nurodyti svarbiausią veiksnį iš pateikto sąrašo, kuris lemia Jūsų BIBLIOTEKOS FILIALŲ KAIME pajėgumus atnaujinti (pakeisti) viešos prieigos darbo vietas (VIENAS ATSAKYMŲ VARIANTAS)

	Teiginiai	4.1 CENTRINĖ BIBLIOTEKA IR/AR JOS FILIALAI MIESTE	4.2 KAIMO FILIALAI
1.	Finansiniai ištekčiai	1	1
2.	Išlaikymo, atnaujinimo ir bendros priežiūros (remonto) laiko ir pinigų sąnaudos	2	2
3.	Personalo ištekčiai (pakankamumas/trūkumas)	3	3
4.	Kita (NURODYKITE):_	_____	_____

5.1. Ar per pastaruosius metus Jūsų CENTRINĖS BIBLIOTEKOS IR/AR JOS FILIALŲ MIESTE, teikiančių viešą interneto prieigą, skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? (VIENAS ATSAKYMŲ VARIANTAS)

5.2. Ar per pastaruosius metus Jūsų BIBLIOTEKOS FILIALŲ KAIME, teikiančių viešą interneto prieigą, skaičius padidėjo, sumažėjo ar išliko toks pats? (VIENAS ATSAKYMŲ VARIANTAS)

	Teiginiai	5.1 CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE	5.2 KAIMO FILIALUOSE
1.	Filialų skaičius padidėjo ---→PEREIKITE Į 7 KLAUSIMĄ	_____ (ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ, KELIAIS FILIALAIS PADIDĖJO)	_____ (ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ, KELIAIS FILIALAIS PADIDĖJO)
2.	Filialų skaičius sumažėjo	_____ (ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ, KELIAIS FILIALAIS SUMAŽĖJO)	_____ (ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ, KELIAIS FILIALAIS SUMAŽĖJO)
3.	Filialų skaičius išliko toks pat . ---→PEREIKITE Į 7	3	3

6 KLAUSIMĄ ATSAKINĖTI, JEI DARBO VIETŲ SKAIČIUS CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE ARBA KAIMO FILIALUOSE SUMAŽĖJO

6. Prašome nurodyti pagrindinę priežastį, lėmusią tai, kad filialų, teikiančių viešą interneto prieigą, sumažėjo? (VIENAS ATSAKYMŲ VARIANTAS)

1. Dėl renovacijos uždarytas pats filialas;
2. Filialas laikinai uždarytas dėl finansavimo trūkumo;
3. Filialas uždarytas visam laikui (arba ilgam laikui) dėl finansavimo trūkumo;
4. Dėl technikos gedimų (įrangos sugadinimo) laikinai neteikiama vieša interneto prieiga;
5. Vieša interneto prieiga laikinai neteikiama dėl finansavimo trūkumo;
6. Vieša interneto prieiga neteikiama visam laikui (arba ilgam laikui) dėl finansavimo trūkumo;
7. Filialų skaičius sumažėjo dėl kitų priežasčių (NURODYKITE KOKIŲ) _____

7. Prašome pasakyti, ar per 2009 m. Jūsų bibliotekos biudžetas padidėjo, sumažėjo ar liko toks pats? (VIENAS ATSAKYMŲ VARIANTAS KIEKVIENOJE EILUTĖJE. ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ)

Biudžeto tipas	A. Biudžetas per 2009 m. padidėjo	B. Biudžetas per 2009 m. sumažėjo	C. Biudžetas per 2009 m. išliko toks pats
1. Bendras biudžetas (skirtas steigėjo)	_____ proc.	_____ proc.	3
2. Viešai interneto prieigai skirtas biudžetas (įskaitant techniką, erdvės pertvarką, baldus, ryšio paslaugas ir kt.)	_____ proc.	_____ proc.	3

8. Prašome nurodyti 3 pačius svarbiausius veiksnius, kurie lemia, kad biblioteka ar filialas, Jūsų nuomone, neteikia viešos interneto prieigos paslaugų. (KELI ATSAKYMŲ VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

0. Visi bibliotekos padaliniai teikia viešą interneto prieigą
1. Biblioteka neturi pakankamai vietos (erdvės) darbo vietoms bei /ar būtinos įrangos
2. Biblioteka negali įsigyti reikiamos įrangos (pvz., kompiuterių, maršrutizatorių ir kt.);
3. Biblioteka neturi tinkamos prieigos prie telekomunikacijų infrastruktūros (pvz., telefono linijų, nuomos linijų)
4. Biblioteka neturi lėšų apmokėjimui už interneto ryšį
5. Biblioteka neturi personalo, galinčio vykdyti techninę viešos interneto prieigos priežiūrą
6. Biblioteka pati nusprendė, ar internetas bibliotekose bus teikiamas. Tai sprendžia vietos/apskrities valdžia, tiekėjai
7. Bibliotekos darbuotojų/valdytojų nuomone nėra poreikio prijungti biblioteką prie interneto
8. Bendruomenėje nėra poreikio naudotis internetu bibliotekoje
9. Kita (NURODYKITE): _____

9.1. Prašome nurodyti kuo, Jūsų nuomone, Jūsų CENTRINĖS BIBLIOTEKOS IR/AR JOS FILIALŲ MIESTE teikiama vieša interneto prieiga yra naudinga vietos bendruomenei? Nurodykite 3 svarbiausias viešos interneto prieigos teikiamas naudas. (KELI ATSAKYMO VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

9.2. Prašome nurodyti kuo, Jūsų nuomone, Jūsų BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALŲ teikiama vieša interneto prieiga yra naudinga vietos bendruomenei? Nurodykite 3 svarbiausias viešos interneto prieigos teikiamas naudas. (KELI ATSAKYMO VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

	Teiginiai	9.1 CENTRINĖ BIBLIOTEKA IR/AR JOS FILIALAI MIESTE	9.2 KAIMO FILIALAI
1.	Praturtina laisvalaikį (pramogų, įdomybių, naujienų svetainės)	1	1
2.	Pagerina bendravimą su draugais, artimaisiais (el. paštas, pokalbiai internetu, pažinčių svetainės)	2	2
3.	Padedą atlikti reikiamus darbus (su darbu susijusių ataskaitų rengimas, dokumentų siuntimas, skenavimas, tekstų redagavimas)	3	3
4.	Padedą atlikti darbus, susijusius su mokslais, studijomis (ruošti namų darbus, referatus, rašto darbus)	4	4
5.	Padedą elektroniniu būdu susisiekti su nacionaline ar vietos valdžia (kontaktų paieška, el. užklausų rašymas)	5	5
6.	Padedą ieškoti/ susirasti darbą	6	6
7.	Padedą rūpintis sveikata (susirasti informacijos apie vaistus, medikus, užsiregistruoti pas specialistus)	7	7
8.	Taupo pinigus (komunalinių mokesčių mokėjimas per el. bankininkystę, kainų skirtingose parduotuvėse palyginimas)	8	8
9.	Galimybė nusipirkti internetu	9	9
10.	Galimybė užsidirbti internetu (sukurti savo tinklapį ir vykdyti komercinę veiklą, parduoti savo daiktus)	10	10
11.	Nei vienas iš šių	11	11
12.	Kita (nurodykite): _____	12	12

10.1. Kurios 3 iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, yra populiariausios tarp CENTRINĖS BIBLIOTEKOS IR/AR JOS FILIALŲ MIESTE lankytojų šiuo metu? (GALIMI KELI ATSAKYMO VARIANTAI, NE DAUGIAU NEI 3)

10.2. Kurios 3 iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, yra populiariausios tarp BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALŲ lankytojų šiuo metu? (GALIMI KELI ATSAKYMO VARIANTAI, NE DAUGIAU NEI 3)

Paslaugos	10.1 CENTRINĖ BIBLIOTEKA IR/AR JOS FILIALAI MIESTE	10.2 KAIMO FILIALAI
1. Knygų išdavimas	1	1
2. Kitokių leidinių išdavimas (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.)	2	2
3. Galimybė skaityti periodinę spaudą	3	3
4. Galimybė nemokamai naudotis internetu	4	4
5. Galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose	5	5
6. Galimybė peržiūrėti video medžiagą	6	6
7. Galimybė klausyti garso įrašų	7	7
8. Galimybė naudotis informacijos duomenų bazėmis internete	8	8
9. Galimybė žaisti kompiuterinius žaidimus	9	9
10. Kita (NURODYKITE): _____	10	10

11.1. Prašome nurodyti 3 prioritėtines Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų sritis, kurias numatoma stiprinti artimiausioje ateityje CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE. (ŽYMĖKITE ATSAKYMUS 11.1. STULPELYJE, GALIMI KELI ATSAKYMO VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

11.2. Prašome nurodyti 3 prioritėtines Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų sritis, kurias numatoma stiprinti artimiausioje ateityje BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE. (ŽYMĖKITE ATSAKYMUS 11.2. STULPELYJE, GALIMI KELI ATSAKYMO VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

	11.1 CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE	11.2 KAIMO FILIALUOSE
1. Knygų išdavimas	1	1
2. Kitokių leidinių išdavimas (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.)	2	2
3. Galimybė skaityti periodinę spaudą	3	3
4. Galimybė nemokamai naudotis internetu	4	4
5. Galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose	5	5
6. Galimybė peržiūrėti video medžiagą	6	6
7. Galimybė klausyti garso įrašų	7	7
8. Galimybė naudotis informacijos duomenų bazėmis internete	8	8
9. Galimybė žaisti kompiuterinius žaidimus	9	9
10. Kita (NURODYKITE): _____	10	10

12.1. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, bus populiariausios tarp CENTRINĖS BIBLIOTEKOS IR/AR JOS FILIALŲ MIESTE lankytojų artimiausioje ateityje? (ŽYMĖKITE ATSAKYMUS 12.1. STULPELYJE, GALIMI KELI ATSAKYMŲ VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

12.2. Kurios iš žemiau išvardytų Jūsų bibliotekos teikiamų paslaugų, Jūsų nuomone, bus populiariausios tarp BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALŲ lankytojų artimiausioje ateityje? (ŽYMĖKITE ATSAKYMUS 12.2. STULPELYJE, GALIMI KELI ATSAKYMŲ VARIANTAI, BET NE DAUGIAU NEI 3)

	12.1 CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE	12.2 KAIMO FILIALUOSE
1. Knygų išdavimas	1	1
2. Kitokių leidinių išdavimas (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.)	2	2
3. Galimybė skaityti periodinę spaudą	3	3
4. Galimybė nemokamai naudotis internetu	4	4
5. Galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose	5	5
6. Galimybė peržiūrėti video medžiagą	6	6
7. Galimybė klausyti garso įrašų	7	7
8. Galimybė naudotis informacijos duomenų bazėmis internete	8	8
9. Galimybė žaisti kompiuterinius žaidimus	9	9
10. Kita (NURODYKITE): _____	10	10

13. Ar, Jūsų nuomone, per 2009 m. nurodytų paslaugų teikimas ar materialinė bazė Jūsų vadovaujamos bibliotekose pablogėjo, nepakito ar pagerėjo? Jei situacija įvairiuose filialuose skiriasi, vertinkite apibendrintai. (KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ. TEIGINIŲ ROTACIJA)

	Paslaugos	Pablogėjo	Nepakito	Pagerėjo
1.	Knygų asortimento atnaujinimas	1	2	3
2.	Kitokių leidinių (CD, DVD) įvairovė	1	2	3
3.	Periodinės spaudos įvairovė	1	2	3
4.	Duomenų bazių įvairovė	1	2	3
5.	Organizuojamų renginių (parodos, susitikimai, mokymai) įvairovė	1	2	3
6.	Organizuojamų renginių (parodos, susitikimai, mokymai) kokybė	1	2	3
7.	IT technikos gausa	1	2	3
8.	IT technikos kokybė	1	2	3
9.	Programinės įrangos gausa	1	2	3
10.	Programinės įrangos kokybė	1	2	3
11.	Galimybė gauti patarimą ar pagalbą naudojantis kompiuteriu ar internetu iš bibliotekos darbuotojų	1	2	3
12.	Bendra atmosfera bibliotekoje	1	2	3
13.	Kita (nurodykite) _____	1	2	3

14. Kuriomis iš nurodytų informacijos sričių viešos interneto prieigos lankytojai naudojami dažniausiai? Nurodykite 3 sritis, kuriomis, Jūsų nuomone, naudojamos dažniausiai (GALIMI KELI ATSAKYMAI, NE DAUGIAU NEI 3)

15. Kuriomis iš šių informacijos sričių lankytojai Jūsų vadovaujamos bibliotekose yra skatinami, mokomi naudotis? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

	B6-14. Naudoja	B6-15. Skatinama
1. Elektroninėmis bendravimo priemonėmis (el. paštas, forumai, pokalbiai internetu)	1	1
2. Elektroninės valdžios paslaugomis (savivaldybių ir centrinės valdžios teikiamos paslaugos, teisės aktų paieška)	2	2
3. Interneto ištekliais ekonominei veiklai (el. deklaravimas, el. bankininkystė, el. prekyba)	3	3
4. Darbo paieška internete	4	4
5. Švietimo informacija ir paslaugomis (nuotolinio mokymosi kursai, informacija apie mokymosi galimybes, internetinės enciklopedijos, prenumeruojamos duomenų bazės)	5	5
6. Kultūrinė, bendruomeninė ir laisvalaikio informacija internete (svetainės, kraštotyros informacija, informacija apie renginius, naujienų portalai)	6	6
7. Sveikatos informacija (el. registracija pas specialistus, informacija apie sveikatą, ligas, vaistus, sveikatos paslaugas).	7	7
8. Interneto turinio kūrimas (turinio valdymo sistemų žinios, asmeninių interneto svetainių kūrimo priemonės)	8	8
9. Interneto naujovės (tinklaraščiai, RSS, Flickr, Del.icio.us)	9	9
10. Nei vienos iš šių	10	10
11. Sunku pasakyti/ nežinau	11	11

17. Įvertinkite šias CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE dirbančių daugumos darbuotojų turimas žinias ir įgūdžius 4 balų skalėje, kur vienas 1 – visiškai nepakankami, 4 – visiškai pakankami? (ŽYMĖKITE APIE KIEKVIENĄ TEIGINĮ KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMA)

		Visiškai nepakankami	Nepakankami	Pakankami	Visiškai pakankami	N/N
1	Naudojimasis kompiuteriu	1	2	3	4	5
2	Interneto ištekliai (paieška, el. paslaugos ir kt.)	1	2	3	4	5
3.	Interneto naujovės (Web2, blog'ai, RSS, wiki)	1	2	3	4	5
4	Vartotojų su specialiais poreikiais (pvz., regėjimo sutrikimų turintiems žmonėms) aptarnavimo žinios ir įgūdžiai	1	2	3	4	5
5	Bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimas visuomenei	1	2	3	4	5
6	Bendravimas su žiniasklaida, valdžios atstovais	1	2	3	4	5

18. Įvertinkite šias BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE dirbančių daugumos darbuotojų turimas žinias ir įgūdžius 4 balų skalėje, kur vienas 1 – visiškai nepakankami, 4 – visiškai pakankami? (ŽYMĖKITE APIE KIEKVIENĄ TEIGINĮ KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMA)

		Visiškai nepakankami	Nepakankami	Pakankami	Visiškai pakankami	N/N
1	Naudojimasis kompiuteriu	1	2	3	4	5
2	Interneto ištekliai (paieška, el. paslaugos ir kt.)	1	2	3	4	5
3.	Interneto naujovės (Web2, blog'ai, RSS, wiki)	1	2	3	4	5
4	Vartotojų su specialiais poreikiais (pvz., regėjimo sutrikimų turintiems žmonėms) aptarnavimo žinios ir įgūdžiai	1	2	3	4	5
5	Bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimas visuomenei	1	2	3	4	5
6	Bendravimas su žiniasklaida, valdžios atstovais	1	2	3	4	5

19. Kurias iš išvardintų priemonių Jūs savo darbe naudojote skatindami žmones naudotis viešąja interneto prieiga? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1. Lankstinukus
2. Plakatus
3. Skelbimus
4. Atvirų durų dienas
5. Specialius seminarus
6. Konkursus
7. Mokymus
8. Skatindavome žodžiu, asmeniškai
9. Kita (ĮRASŪKITE) _____

20. Vertinant bendrai, ar Jūsų CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama? (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

1. Visiškai nepatenkinama
2. Nepatenkinama
3. Patenkinama
4. Visiškai patenkinama

20.1. Vertinant bendrai, ar Jūsų BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE teikiamos techninės priežiūros viešos prieigos kompiuteriams kokybė yra patenkinama ar nepatenkinama? (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

1. Visiškai nepatenkinama
2. Nepatenkinama
3. Patenkinama
4. Visiškai patenkinama

22. Vertinant bendrai, ar Jūsų CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE dirbantiems darbuotojams prieinama metodinė pagalba yra pakankama ar nepakankama? (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

1. Visiškai nepakankama
2. Nepakankama
3. Pakankama
4. Visiškai pakankama

22.1. Vertinant bendrai, ar Jūsų BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE dirbantiems darbuotojams prieinama metodinė pagalba yra pakankama ar nepakankama? (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

1. Visiškai nepakankama
2. Nepakankama
3. Pakankama
4. Visiškai pakankama

23. Kuriuos iš žemiau išvardintų veiksmų nors kartą yra tekę atlikti savarankiškai? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1. Rašęs straipsnį apie bibliotekos veiklą į vietos spaudą
2. Rašęs straipsnį apie bibliotekos veiklą į nacionalinę spaudą
3. Parengęs medžiagą (informaciją) interneto svetainei
4. Viešai kalbėjęs
5. Bendravęs su žiniasklaida
6. Bendravęs su politikais
7. Kreipęsis paramos į valdžios institucijas
8. Kreipęsis paramos į verslo įmones
7. Nieko iš išvardintų

23a. Kaip Jūs įvertintumėte savo turimus bibliotekos atstovavimo įgūdžius 4 balų skalėje, kur vienas 1 – visiškai nepakankami, 4 – visiškai pakankami? (ŽYMĖKITE APIE KIEKVIENĄ TEIGINĮ, KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ)

		Visiškai nepakankami	Nepakankami	Pakankami	Visiškai pakankami
1	Sugebėjimas įtakoti kitus žmones, siekiant naudoti savo bibliotekai	1	2	3	4
2	Sugebėjimas užmegzti ir palaikyti ryšius su partneriais	1	2	3	4
3	Sugebėjimas įtaigiai pristatyti savo biblioteką arba įtaigiai perteikti žinutę	1	2	3	4
4	Sugebėjimas suburti komandą ir jai lyderiauti	1	2	3	4
5	Sugebėjimas kreiptis paramos į valdžios, verslo ar kitas institucijas	1	2	3	4

23b. Ar atstovaudamas/-a savo biblioteką Jūs esate užmezgę partnerystę su kitomis organizacijomis ir jei taip, tai su kokiomis? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

0. Nesu užmezgęs (-usi) partnerystės su kitomis organizacijomis ---> 24 klausimas

1. Valstybinėmis institucijomis (nurodykite kokiomis) _____
2. Verslo įmonėmis (nurodykite kokiomis) _____
3. Nevyriausybėmis organizacijomis (nurodykite kokiomis) _____
4. Kita (nurodykite) _____

23c. ATSAKINĖTI TIK TIEMS VADOVAMS, KURIE YRA UŽMEZGĘ PARTNERYSTĘ SU KITOMIS ORGANIZACIJOMIS

23c. Kokiais būdais Jūsų partneriai dažniausiai prisideda prie bibliotekos veiklos? (ATSAKYMUS ŽYMĖKITE STULPELYJE)

		Valstybinės institucijos	Verslo įmonės	Nevyriausybines organizacijos
1	Rengia/organizuoja bibliotekoje renginius	1	1	1
2	Padeda užmegzti ryšius su įtakingais asmenimis	2	2	2
3	Skiria tam tikrų išteklių (pvz. popierius, priemonės renginiams ir pan.)	3	3	3
4	Palaiiko biblioteką kai klausiami jų nuomonės	4	4	4
5	Reklamuoja bibliotekos paslaugas ir rekomenduoja apsilankyti bibliotekoje	5	5	5
6	Skiria bibliotekai lėšų	6	6	6

24. Kuris teiginys iš išvardintų teiginių porų, Jūsų manymu, labiau tinka bibliotekai, kaip tokiai įstaigai, apskritai? (KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ. TEIGINIŲ ROTACIJA)

	Labiausiai bibliotekai tinka teiginys kairėje	Bibliotekai šiek tiek labiau tinka teiginys kairėje	Bibliotekai šiek tiek labiau tinka teiginys dešinėje	Labiausiai bibliotekai tinka teiginys dešinėje	
Biblioteka yra populiari vieta leisti laiką	1	2	3	4	Biblioteka yra nepopuliari vieta leisti laiką
Biblioteka yra madinga vieta leisti laiką	1	2	3	4	Biblioteka yra nemadinga vieta leisti laiką
Biblioteka yra šiuolaikiška	1	2	3	4	Biblioteka yra senamadiška
Biblioteka yra vieta bendrauti su kitais žmonėmis, draugais	1	2	3	4	Biblioteka yra vieta pabūti vienam
Biblioteka aprūpinta naujausia įranga	1	2	3	4	Bibliotekoje įranga pasenusi
Biblioteka yra bendruomeninio gyvenimo centras	1	2	3	4	Biblioteka nėra bendruomeninio gyvenimo centras
Biblioteka yra labiau skirta jaunimui	1	2	3	4	Biblioteka yra labiau skirta vyresnio amžiaus žmonėms
Bibliotekoje yra smagu leisti laiką	1	2	3	4	Bibliotekoje yra nuobodu leisti laiką
Bibliotekoje yra gera atmosfera	1	2	3	4	Bibliotekoje yra bloga atmosfera
Bibliotekose yra nuolat diegiamos naujovės	1	2	3	4	Bibliotekose naujovės nėra diegiamos, arba diegiamos lėtai
Biblioteka labiau skirta akademikams, studentams	1	2	3	4	Biblioteka yra skirta visiems norintiems
Bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai	1	2	3	4	Bibliotekose dirba žemos kvalifikacijos darbuotojai
Bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui	1	2	3	4	Bibliotekininkai yra blogi pagalbininkai lankytojui
Bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs	1	2	3	4	Bibliotekininkai yra niūrūs ir nemandagūs
Bibliotekos teikia daug įvairių paslaugų	1	2	3	4	Bibliotekos tik išduoda knygas ar leidžia skaityti jas ar spaudą bibliotekoje

Pabaigai keletas klausimų apie Jus

- D1. Jūsų lytis? 1. Moteris 2. Vyras
D2. Jūsų amžius (ĮRAŠYKITE SKAIČIŲ): _____ metų
D3. Kiek iš viso darbuotojų dirba Jūsų vadovaujamoje CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE (NURODYKITE SKAIČIŲ): _____
D4. Kiek iš viso darbuotojų dirba BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE (NURODYKITE SKAIČIŲ): _____
D5. Kiek bibliotekos darbuotojų tiesiogiai aptarnauja viešą interneto prieigą? (NURODYKITE SKAIČIŲ):
D5.1. _____ CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE IR/AR JOS FILIALUOSE MIESTE
D5.2. _____ BIBLIOTEKOS KAIMO FILIALUOSE
- D6. Kurioje savivaldybėje yra centrinė biblioteka:
D7. Kurioje apskrityje yra centrinė biblioteka:
1. Alytaus 3. Klaipėdos 5. Panevėžio 7. Tauragės 9. Utenos
2. Kauno 4. Marijampolės 6. Šiaulių 8. Telšių 10. Vilniaus
- Dėkojame už atsakymus!